

Verksamhetsberättelse för Skärgårdshavets Biosfärområde år 2024

”I Skärgårdshavets biosfärområde bor och verkar invånarna i en hållbar skärgårdsmiljö med en rik natur, ett välmående hav och ett livskraftigt samhälle. Området samverkar aktivt med andra biosfärområden både nationellt och internationellt.”

Innehåll

1. Bakgrund	3
2.1 Nationell organisation	3
2.2 Lokal organisation	3
2.2.1 Egentliga Finlands NTM-central	3
2.2.2 Biosfärområdeskontoret	4
2.2.3 Avtal om verksamheten för Skärgårdshavets Biosfärområde	4
2.2.5 Arbetsgrupper i samarbete med biosfärområdet	6
2.3 Finansieringen av biosfärområdets verksamhet	6
2.3.1 Ekonomi 2024	7
2. Verksamhet år 2024	8
3.1	
3.2 Verksamhet inom de tre funktionerna	8
3.2.1 Bevara	8
Mätbara indikatorer för verksamheten	8
3.2.2 Utveckla	9
Mätbara indikatorer för verksamheten	9
3.2.3 Stödja	9
Mätbara indikatorer för verksamheten	9
3.3 Representation, arbetsgrupper	17
4. Partners rapport	18
4.1 Pargas stad	18
4.2 Kimitoön	20
4.3 Åbo Akademi	21
4.4 Turun Yliopisto	24
4.5 Forststyrelsen	28
4.6 Varsinais-Suomen liitto	29
4.7 Varsinais-Suomen ELY-keskus	31
4.8 Västeräng/Charlotta Björklöf	33
4.9 Åbolands naturskola	34
4.10 Skärgårdscentrum Korpoström	36
4.11 Go Archipelago	39
4.12 Storbåt Tacksamheten	40
4.13 Naawa Nature Awakening	40
5. Rapportering och utvärdering av verksamheten	41

1. Bakgrund

Skärgårdshavets Biosfärområde, som grundades 1994, är en del av Unesco:s forsknings- och utvecklingsprogram "Man and the Biosphere" (MaB). Målsättningen med MaB-programmet är att forska i och att skapa modeller för hållbar utveckling. Inom MaB-programmet är biosfärområdena modell- och försöksområden och de representerar samtidigt viktiga natur- och kulturvärden i ett större globalt nätverk.

Biosfärområdet fungerar som plattform för samarbete och pilotområde för att förverkliga aktuella internationella strategier som värnar om både natur- och kulturvärden. Bland dessa kan nämnas EU:s strategi för biologisk mångfald, med målsättning att stoppa förlusten av biologisk mångfald och att vända dess utveckling i en positiv riktning före 2030 samt även förordningen om restaurering av natur, som Europeiska kommissionen lagt fram som förslag sommaren 2022. FN har beslutat att under 2021–2030 fokusera på havsforskning och hållbarhet, vilket rimmar väl med biosfärområdets målsättningar.

2. Organisation för biosfärområdets verksamhet

Enligt avtal samarbetar Egentliga Finlands NTM-central, Pargas stad och Kimitoöns kommun kring förvaltningen av Skärgårdshavets Biosfärområde. Pargas stad handhar koordineringen av biosfärområdets verksamhet. Egentliga Finlands NTM-central betalar åt Pargas stad för handhavandet av koordineringen, medan alla tre samarbetsparter bidrar till verksamheten genom att driva projekt. I biosfärområdet kan även andra organisationer, företag eller privatpersoner förverkliga verksamhet som stöder de gemensamma målsättningarna.

2.1 Nationell organisation

Miljöministeriet (MM) har huvudansvaret för biosfärområdena i Finland. Undervisningsministeriet (UM) ansvarar för Unescos program i Finland, samt de internationella kontakterna.

- Skärgårdshavets koordinator har haft regelbunden kontakt med miljöministeriets kontaktperson Ilona Latsi och Undervisningsministeriets kontaktperson Hannu Vainonen

2.2 Lokal organisation

2.2.1 Egentliga Finlands NTM-central

Har huvudansvaret för Skärgårdshavets Biosfärområde

- Som ordförande för styrgruppen fungerade Sanna Kipinä

2.2.2 Biosfärområdeskontoret

Kontoret är en del av Pargas Stads avdelning för näringslivstjänster och är sedan år 2022 placerat i Skärgårdscentrum Korpoström i Korpo.

Kontorets förvaltning:

- Har skötts i samarbete mellan NTM, Pargas stad och Kimitoön. Kontaktpersoner: Sanna Kipinä (NTM), Tomas Eklund (Pargas, from. 2025 Niina Hemming) och Erik Lund (KÖ). Samarbetet baserar sig på ett avtal om samarbete i förvaltning av Skärgårdshavets biosfärområde under 2024-2025.

Personal:

- Katja Bonnevier arbetade 100% som koordinator
- Erika Silventoinen jobbade 100% som projektledare för "Unga för en hållbar framtid"
- Aija Mäkinen jobbade 60-75% som naturpedagog för biosfärområdet 25% för Turku AMK med biosfärområdets nya projekt "Supported by Nature".
- Hanna Karvinen jobbade 8 månader 40% med verksamhet för barn och unga med LokalTapiolas donationsmedel och 2 månader 60% för projektet Unga för en hållbar framtid med planering av ungdomsprogram och visuella material.
- Robin Reuter anställdes som projektledare för projektet "Bobarhet på Pargas öar" 1.9.2024-31.12.2025 och Julia Ajanko som projektarbetare 1.10.2024-30.11.2025.
- Sommarpersonalen i Knattelabbet var Wilma Johansson, Lena Grönqvist, Alina Lindqvist, Enni Silventoinen.
- Biosfärambassadör Jan Göransson jobbar som frivillig för projektet Bobarhet på Pargas öar

2.2.3 Avtal om verksamheten för Skärgårdshavets Biosfärområde

- Från och med 1.1.2018 ersattes det gamla intentionsavtalet (2012-2017) med partnerspecifika avtal. Avtal gjordes med Pargas stad, Kimitoöns kommun, Forststyrelsen, Åbo Akademi, Åbo Universitet och Egentliga Finlands förbund. Dessa förnyades för 2023-27.

2.2.4 Skärgårdshavets biosfärområdes styrgrupp

-Styrgruppen kompletterades med en ungdomsdelegat från 20.9.2024 och med mandatperiod på 2år. Ungdomsdelegaterna väljs i åldern 18-35 år.

Styrgruppens medlemmar var:

Sanna Kipinä, NTM-centralen i Egentliga Finland, ordförande
Leena Lehtomaa, NTM-centralen i Egentliga Finland (suppleant)
Laura Lehtonen, Forststyrelsen ordinarie
Majja Mussaari, Forststyrelsen, (suppleant), till 1.6.2024
Christoffer Boström, Åbo Akademi

Cecilia Lundberg och Nina Tynkkynen, Åbo Akademi (suppleanter)
Leena Erälinna, Åbo universitet
Jari Hänninen, Åbo universitet (suppleant)
Jan-Erik Karlsson, Pargas stad
Tomas Eklund, Pargas stad till 1.8.2024, Tom Simola, 1.8-31.12.2024
Lilian Lundell, Pargas stad (suppleant)
Daniel Wilson, Kimitoöns kommun
Erik Lund, Kimitoöns kommun
Jenny Örnell-Backman, Kimitoöns kommun (suppleant)
Hanna Karvinen, ungdomsrepresentant från 21.11.2024

Styrgruppen sammanträdde 5 gånger under året:

Tid: 6.2.2024 kl. 14.00-16.30

Plats: Zoom

Ärenden: Presentation av projektet "Supported by Nature", Norrgrannas bruksgårds biosfärpartneransökan godkändes, Jubileumsåret 2024, Skärgårdscentrum Korpoström som besökscenter för biosfärområdet

Deltagare:

Sanna Kipinä, ordf., ELY-centralen
Laura Lehtonen, Forststyrelsen
Jan-Erik Karlsson, Pargas stad
Christoffer Boström, Cecilia Lundberg, Åbo Akademi
Leena Erälinna, Åbo universitet
Erik Lund, Kimitoöns kommun
Katja Bonnevier, Erika Silventoinen, Aija Mäkinen, biosfärområdeskontoret
Noora Haukijärvi och Heli Kanerva-Lehto, Turun ammattikorkeakoulu

Tid: 15.4.2024 kl. 13:00-15:30

Plats: Zoom

Ärenden: Diskussion om Forststyrelsens och Skärgårdshavets nationalparks läge, Jubileumsåret 2024, Verksamhetsplan 2024, Skärgårdshavet 2025 -året

Närvarande:

Sanna Kipinä, ordf., ELY-centralen
Laura Lehtonen, Forststyrelsen
Jan-Erik Karlsson, Pargas stad (till kl. 14.26)
Daniel Wilson, Kimitoön
Christoffer Boström, Åbo Akademi (till kl. 14.59)
Cecilia Lundberg, Åbo Akademi (ej närvarande kl. 13.17-14.45)
Jari Hänninen suppl., Åbo universitet
Erik Lund, Kimitoöns kommun
Tomas Eklund, Pargas stad (till kl. 14.55)
Katja Bonnevier, Erika Silventoinen, Aija Mäkinen, Hanna Karvinen biosfärområdeskontoret
Mikael Nordström, Forststyrelsen (till kl. 14)

Epost-möte 14-20.6.2024

Ärenden: Västeräng gårds förnyade biosfärpartnersavtal för 2024-28

Deltagare:

Sanna Kipinä, ordf., suppl. Leena Lehtomaa, ELY-centralen
Laura Lehtonen, Forststyrelsen
Jan-Erik Karlsson, suppl. Lilian Lundell, Pargas stad
Daniel Wilson, suppl. Jenny Örnell-Backman, Kimitoön
Christoffer Boström, suppl. Nina Tynkkynen, Cecilia Lundberg, Åbo Akademi
Leena Erälinna, Jari Hänninen suppl., Åbo universitet
Tomas Eklund, Pargas stad,
Erik Lund, Kimitoöns kommun
Katja Bonnevier, biosfärkontoret

Tid: 20.9.2024 kl. 9:30-12:00

Plats: Zoom

Ärenden: Jubileumsåret hittills och avslutning, Styrgruppens sammansättning, Norra Karelen besök till Skärgårdshavet 3-6 september 2024, Skärgårdshavet 2025 -året - planer och finansiering, Vinterträffens tidpunkt och tema

Närvarande:

Sanna Kipinä, ordf., suppl. ELY-centralen
Daniel Wilson, suppl. (till kl. 10.48)
Christoffer Boström, Cecilia Lundberg, Åbo Akademi
Leena Erälinna, Åbo universitet
Katja Bonnevier, Erika Silventoinen, Hanna Karvinen, biosfärområdeskontoret

Tid: 21.11.2024 kl. 9:30-11.42

Plats: zoom

Ärenden: Bobarhet på Pargas öar - presentation av projektet, Future Generations - presentation av projektet, Skärgårdshavet 2025 -året - planer och finansiering, Verksamhetsplan - utkast, Vinterträffens program

Närvarande:

Sanna Kipinä, ordf
Christoffer Boström (till kl. 10.35), Cecilia Lundberg, Åbo Akademi
Hanna Karvinen, ungdomsrepresentant
Katja Bonnevier, Erika Silventoinen, Aija Mäkinen, Robin Reuter, Julia Ajanko biosfärområdeskontoret

2.2.5 Arbetsgrupper i samarbete med biosfärområdet

Tillsätts av styrgruppen eller utnyttjar för samma ändamål redan skapade nätverk. Planerar verksamhet mera konkret.

2.3 Finansieringen av biosfärområdets verksamhet

Pargas stad ansvarade för koordineringen av biosfärområdets verksamhet. NTM-centralen betalade 70 000 euro åt Pargas stad för koordineringen av verksamheten, vilket var en förhöjd budget från tidigare år.

Förutsättningen för att NTM-centralen betalar den utgivna summan är att det finns ekonomiska möjligheter till det. För övrigt bidrar alla tre parter med personresurser till biosfärområdeskontoret, främst i form av assistans med olika slag av kansliarbete samt representation. Alla bedriver dessutom projektverksamhet som stöder biosfärområdets syfte.

Biosfärområdets verksamhet finansieras alltid av någon av huvudaktörerna eller med externa medel, som någon av huvudaktörerna ansökt om. Viktiga utomstående finansiärer är bland annat EU:s Central Baltic- program, EU:s landsbygdsprogram, Leader-programmet, Svenska Kulturfonden, Konstsamfundet, Stiftelsen Brita Maria Rehnlund sr, Svenska Folksskolans vänner och Åbolands Skärgårdsstiftelse.

2.3.1 Ekonomi 2024

Kostnader

Totala kostnader för 2024: **342.415 €**.

Biosfärkontoret:

De direkta kostnaderna för biosfärområdets koordinering under verksamhetsåret 2024 var **87.716€**. Denna summa inkluderar förutom lönekostnader, även kostnaderna för resor, hyra, telefonkostnader och andra kontorskostnader, samt köptjänster i samband med informationsverksamheten. Förutom de löpande kostnaderna innehåller den också resekostnader och arbetstimmar i samband med projektet SALT, som utförts av Erika Silventoinen.

Projekt med nära anknytning till biosfärkontoret:

Genom projektet Unga för en hållbar framtid har vi kunnat förverkliga pedagogiska verksamhet med fokus på barn och unga. Förverkligade kostnader år 2024 var **129.667€**. Kostnaderna för **projektet Bobarhet på Pargas öar** var **21.073**. Och **projektet Supported by Nature**, som drevs av Turun amk, hade kostnader för upptill **89 959 €**.

Biosfärfonden vid Åbolands skärgårdsstiftelse

Under år 2024 hade vi kostnader för **20.000€** för biosfärområdets pedagogiska verksamhet.

Intäkter

Totala intäkterna som nyttjades under 2024 var **344.490€**.

Biosfärkontoret:

För koordineringen av verksamheten erhöll man **70.000 €** som grundfinansiering av Egentliga Finlands NTM-central. Därtill erhöll vi **2000€** finansiering från Thuring och **2000€ från Lisi Wahl**, för att förverkliga ryggsäckar med pedagogiskt material som kan nyttjas i samband med naturstigar i biosfärområdet. Av dessa periodiserades **1946€** för verksamhet som sker under år 2025. Vi erhöll också **3000€ från Martha och Albin Löfgrens kulturfond** för pedagogiskt material om att främja naturens mångfald.

Biosfärkontoret vid Pargas stad deltar i projektet SALT vid CLL vid Åbo Akademi genom en arbetsinsats, som motsvarade **5054€**, som fakturerades av CLL. En del av arbetet utfördes av Erika Silventoinen. Dätill sålde vi huppen för **904€**. Totala intäkterna för kontoret var **83.458€**

Biosfärkontorets övriga partners har också bidragit indirekt till finansieringen av biosfärområdets verksamhet. Pargas stad har stått för bland annat en betydande mängd översättningstjänster, samt planering och administration av projekt med anknytning till biosfärområdet. Kimitoöns kommun har också planerat och administrerat projekt med anknytning till biosfärområdet.

Projekt med nära anknytning till biosfärkontoret:

Projektet "Unga för en hållbar framtid" 2023-2025 har beviljats **130.000€/år** extern finansiering från Svenska Kulturfonden, Konstsamfundet, Svenska Folkskolans vänner och Stiftelsen Brita Maria Rehnlands minne. Pargas stads medfinansiering i projektet är koordinators arbetsinsats motsvarande **5000€**. Från föregående år har **22.770€** periodiserats för verksamhet 2024. Av totala intäkter användes **129.667€** för verksamhet under år 2024 och resten periodiserades, **23.103€**, för verksamhet 2025. Detta är ett arrangemang som möjliggjordes i och med att projektet startade först i april 2024. Vi kommer därmed att avsluta projektet i mars 2026, och en del av intäkterna sparas för sista månaderna av verksamheten, som är utanför den egentliga projektiden.

Projektet Bobarhet på Pargas öar har nyttjat under år 2024 projektintäkter motsvarande en summa på **21.073€**.

Projekt Supported by Nature drivs av Åbo yrkeshögskola och nyttjade under år 2024 av sina projektbidrag en summa som motsvarade kostnader för **89.959€**.

Biosfärfonden vid Åbolands skärgårdsstiftelse

Intäkterna för verksamheten under 2024 var **20.000€** och bestod av en donation av LokalTapiola.

3. Verksamhet år 2024

En uppdaterad version av strategin för Skärgårdshavets biosfärområdes verksamhet har gjorts för perioden 2023-2027 (5 år) och de årliga verksamhetsplanerna följer riktlinjerna i strategin. Verksamheten kan verkställas av de samarbetsparter som ingått ett partneravtal om att delta i verksamheten eller av övriga intresserade parter.

3.1 Skärgårdshavets biosfärområdes 30 år firades på många sätt

Under hela året 2024 har biosfärområdets 30-års jubileum firats. Den årliga vinterträffen ordnades i två dagar i Skärgårdscentrum Korpoström, jubileumsåret till ära. Biosfärområdet utlyste 30 sätt att fira -kampanjen för att engagera och inspirera lokala aktörer och samarbetspartners att delta i jubileumsåret genom att planera något evenemang eller något eget sätt att fira biosfärområdet. Listan med 30 sätt att fira synliggjordes på

biosfärområdets hemsida under hela året. Evenemangen lyfte fram både naturvärden och kultur och beskrev bra vad biosfärområdet egentligen handlar om “balans mellan människa och natur för en hållbar framtid i skärgården”. Det ordnades allt från mattväsning på Vänö och spelmansturné med storbåtar i utskärgården till seminarier och en seglats för ungdomar till Berghamn för lära sig mer om arbetet för naturens mångfald på naturängar. Därtill bidrog föreningar, de lokala bladen och även Åbo Underrättelser med en paradsida till att synliggöra jubileumsåret.

I Skärgårdscentrum Korpoström kunde man bekanta sig med biosfärområdet genom en utställning som både berättade om biosfärområdet under senaste 30 år och om livet och vardagen idag i biosfärområdet, via ElinMaria Sydänvirta och Lotta Virtanens konstnärliga projekt, Människan vid havet. ElinMaria Sydänvirta gjorde även en dansdokumentär om livet i skärgården, som på ett unikt sätt lyfte fram människan, som boende och verksam, i den speciella miljö som skärgården är. Korpoström valde att hålla den stora utställningssalen öppen för olika evenemang och mindre utställningar som också gav biosfärområdets jubileumsår ett varierande och festligt program.

På biosfärområdets hemsida kan man ännu bekanta sig med alla sätt att fira under året.

[30 sätt att fira – Skärgårdshavets Biosfärområde](#)

3.2 Verksamhet inom de tre funktionerna

Alla världens biosfärområden ska uppfylla tre funktioner: att bevara, utveckla och stödja det område de är verksamma inom. Nedan beskrivs verksamhet som drivs i samband med biosfärområdets program eller sådan verksamhet som biosfärområdets organisation vill lyfta fram som viktiga initiativ för att uppnå biosfärområdets målsättningar.

3.2.1 Bevara

Att bevara skärgårdens kulturarv, naturens mångfald, ett traditionellt kulturlandskap och ett välmående Skärgårdshav.

Vi vill bevara skärgårdens mångfald av arter och naturtyper, men även människans kultur och traditioner. En stor del av de skyddade naturområdena som finns i Skärgårdshavets biosfärområde hör till Skärgårdshavets nationalpark. Vi strävar till att bevara också övriga områden som attraktiva livsmiljöer för skärgårdsbefolkningen och för rekreation. Vården av kulturlandskap och därmed bevarandet av naturens mångfald är ett exempel på verksamhet som stöder både ekologiska och ekonomiska värden. Genom att främja kommunikationen mellan högskolor, beslutsfattare och ortsbor vill vi popularisera och effektivare sprida forskningen kring Skärgårdshavets marina flora och fauna.

Mätbara indikatorer för verksamheten

1. Hur många enskilda områden och på hur stora arealer vårdas kulturlandskap?
 - 10 gårdar och 500-600 ha (2022)
 - 700 000-800 000 € har tilldelats biosfärområdets gårdar för vård av mångfaldsobjekt

3.2.2 Utveckla

Att förverkliga utvecklingsprojekt som främjar bosättning året om, sysselsättning, hållbar turism och innovationer kring hållbarhet i skärgårdsmiljö och för att främja en cirkulär ekonomi.

Vi arbetar för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av skärgårdssamhället. En viktig aspekt för skärgården är att det skapas arbetsmöjligheter och att det går att hitta attraktivt boende. Vi söker lokala lösningar för att främja en cirkulär ekonomi där skärgårdens företag gynnas. Både turismen och livsmedelsbranschen skapar nya sysselsättningsmöjligheter i skärgården. Vi arbetar för koldioxid- och näringsämnesneutrala kommuner och samhällen. Biosfärområdet fungerar som en katalysator för olika utvecklingsprojekt, genom att sammanföra människor, organisationer, idéer, kunskap och finansiering. Projekten drivs av olika partner till biosfärområdet, som en del av biosfärområdets verksamhet.

Mätbara indikatorer för verksamheten

1. Hur många invånare finns det i biosfärområdet baserat på mantalsskrivna.
(år 2023: 3305)
 - Pargas stad: 2970 (2023)
 - Kimitoön: 349 (2023)
 - **Totalt: 3305**

3.2.3 Stödja

Att förmedla kunskap, goda erfarenheter och kontakter samt inspirera alla som bor och verkar i Skärgårdshavet att hitta sin roll i en hållbar samhällsutveckling.

Biosfärområdet skapar och upprätthåller nätverk och verktyg för forskning, utbildning och upplysning, samt utvecklar biosfärområdets "brand" för att stödja ett bärkraftigt skärgårdssamhälle. Vi vill inspirera alla som bor och verkar i vårt biosfärområde att hitta sitt sätt att bidra, genom att erbjuda en neutral arena kring vad som är hållbar samhällsutveckling. Detta omfattar biosfärfostran för barn och unga, vilket berör både miljö och kultur, sammanställning av populärvetenskapligt informationsmaterial, utrednings- eller forskningsprojekt i samarbete med högskolorna, diskussionstillfällen kring aktuella frågor och informationsspridning genom seminarier.

Mätbara indikatorer för verksamheten

1. Hur många biosfärpartner deltog i verksamheten?
17 st
 - Pargas stad, Kimitoöns kommun, Forststyrelsen, Åbo Akademi, Åbo Universitet, Egentliga Finlands förbund, Västeräng gård, Skärgårdscentrum Korpoström, Åbolands naturskola, Go Archipelago, Storbåt Tacksamheten, Naawa Nature Awakening, MovingHeart och Paddling Academy, Archipelago Holiday ky, Norrgårds bruksgård på Nötö (2024) och Eugenia (2024).
2. Hur många barn och ungdomar nådde biosfärområdets verksamhet?

- Biosfärområdet i skolan: Utflykt till Berghamn (**totalt 50 elever**)
- Miniambassadörsverksamheten och Gäddan och gänget (**ca 950 barn i Pargas stads och Kimitoöns enheter inom småbarnspedagogik**)
- Juniorambassadörsverksamhet, Hållbarhetsstigen (**ca 900 barn i Pargas stads grundläggande utbildning**)
- Knattelabbet och biosfärlabbet: **1428 barn (totalt 2520 besökare av vilka 823 i Pop-up). 4 ungdomar anställda, 2 PRAO elever.**
- Ungdomar (**60 personer via föreläsningar, seglatser mm**)
- Våtmarksexkursioner för ungdomar genom Supported by Nature projektet (**85 studerande**).
- Gymnasiegrupper i Korpoström och Berghamn, samarbete med Åbo Akademi (**2 grupper, 20 studerande**)
- Gäddan och gängets ö-expedition (**ingen metod för att räkna /skyltar i 15 hamnar i Åboland och 11 på Åland**)
- St Olavs djurkort (**ingen metod att räkna - korten finns hos samarbetsparter, skolor och bibliotek**)
- Konstläger i Skärgårdscentrum Korpoström 10-13.6.2024 (**ca 10 barn**)
- Skogens många former - workshop och utfärd i Norrskata. Biosfärområdet deltog. (30 elever -> åk 7-9 Skärgårdshavets skola och Ulkosaariston koulu)
- Föreläsningar i olika skolor under året (**ca 150 elever**)
- Ungdomar vloggar om hållbarhet i skärgården publicerades (**469 visningar på YouTube**)
- Spellistan "Barnfilmer" på YouTube (**916 visningar**)
- SALT-nätverket, spridning av pedagogiska modeller, verksamhet i pilotkommunerna (**ingen metod att räkna**)
- **Samarbete med Pargas gymnasium kring den nya kurshelheten Skärgårdens ekosystem och hållbarhet.**
- Våtmarksexkursioner för gymnasiestuderande till Brattnäs våtmark i Pargas
- Våtmarksföreläsning åt gymnasie-elever i Pargas svenska gymnasium

3. Hur många projekt har förverkligats med anknytning till biosfärområdet?

- 15 st
 - **BIODIFUL - Biodiversity Respectful Leadership** (2022- TY)
 - **Temanätverket Habitability** (CLL vid ÅA)
 - **Future Generations - Biosphere for Baltic - nätverkets projekt** (Biosfärområdet Kristianstad Vattenriket)
 - **Projektet SALT - Skärgård och landsbygd** (2022-24, CLL vid ÅA)
 - **Unga för en hållbar framtid 1.1.2023-31.12.2025** (Pargas stad 130 000€/år)

- **Supported by Nature - Biosphere for Baltic-nätverket, 1.11.2023-2026** (Turun AMK)
- **NordSALT (SDU)**, (3 år, Åbo Akademi) Projektet *NordSalt: Climate Change Impacts and Biodiversity Interactions in Nordic Salt Marshes*.
- **Skogens många former**, Norrskata
- **LokalTapiola donation för verksamhet med barn och unga under jubileumsåret**
- **Med bidrag från Thuring och Lisi Wahl - Naturpedagogiska ryggsäckar**
- **Med bidrag från Löfgrens - Bidrag för att material som kan användas för att öka kunskap om naturens mångfald**
- **Bobarhet på Pargas öar 1.1.2024-30.6.2025**
- **Med bidrag från bl.a. Thuring Pedagogiskt program om biosfärområdet med och för Naturskolan. Åbolands naturskolan som projektägare.**
- **MAB-LAB II - NordMAB projekt**
- **WE MAKE TRANSITION** - Egentliga Finlands förbund och Kimitoön.
Omställningsworkshoppar ordnas med sikte på Kimitoön år 2044.

4. Hur många medieinslag eller seminarier har förverkligats av biosfärkontoret?

6 st seminarium eller liknande tillfällen och 136 inlägg på Facebook

- Jubileumsårets Vinterträff 2-3.3 (ca 120 personer)
- Forum för skärgårdsforskning om Bobarhet, Korpoström (27 pers)
- Biosfäseminarium i Skärgårdscentrum, (11 pers)
- Forum för Skärgårdsforskning om skärgårdslitteratur i Oak Tree, Nagu (26 pers)
- FINMAB samarbetsforum med Norra Karelens biosfärområde "Från Norra Karelens skogar till Skärgårdshavets öar", som ett webinarium. (ca. 20 personer)
- Naturvaktarna sände live från Skärgårdscentrum. Samarbete med YLE Natur (ca.15 pers)
- Flera enskilda infoinslag på FB (136 st), Youtube och Instagram (26 st)

5. Hur många publika evenemang har biosfärområdeskontoret medverkat i?

4 st

- Skärgårdens miljömässa i Pargas och utdelande av miljöpriset. 2 dagar
- Kulturkrock 10-11.5.2024 i Skärgårdscentrum Korpoström
- Potatisfestivalen i Nagu, biosfärhörna med biosfärambassadörer och -partners.
- Utställning om Skärgårdshavets biosfärområde i Skärgårdscentrum Korpoström

6. Hur många nätverksmöten för att gynna hållbar utveckling har ordnats av biosfärkontoret?

36 st för biosfärområdets olika nätverk

- 9 Biosfärområdets månadsmöte första tisdagen i månaden
- 3 Ambassadörsträffar
- 1 Biosfärområdets samarbetsforum
- 1 Biosfärpartnersträffar
- 4 Supported by Nature - intressentgruppstillfällen
- 4 Bobarhetsprojektets möten i Korpo
- 4 Bobarhetsprojektets möten i Nagu
- 4 Bobarhetsprojektets möten i Houtskär
- 4 Bobarhetsmöten i Iniö
- 2 Samarbetsmöten för Skärgårdshavets år

7. Hur många kanaler har biosfärkontoret för att sprida goda exempel på hållbara lösningar?

8 st

- Biosfärområdets hemsida
- Biosfärområdets Instagram-konto
- Biosfärområdets Facebook
- Biosfärområdets nyhetsbrev
- Knattelabbets Instagram och Tiktok
- Knattelabbets och biosfärområdets Youtube
- Pargas och Kimitoöns turistbroschyr
- SALT nätverkets kanaler

8. Hur många kanaler finns för att sprida populärvetenskaplig information i samband med biosfärområdet?

12 olika kanaler

- Tidskriften Skärgård
- Vinterträffen
- 2 Forum för skärgårdsforskning
- 1 Samarbetsforum
- Biosfärområdets Facebook
- Biosfärområdets Instagram
- Biosfärområdets Youtube - kanal
- Biosfärområdets webbsida
- Knattelabbets YouTube-kanal
- Knattelabbets Instagram- och Tiktok konto
- Skärgårdscentrum Korpoströms utställningsverksamhet
- Nyhetsbrevet 2ggr/år

9. Vid hur många tillfällen har goda erfarenheter från Skärgårdshavets biosfärområde spritts nationellt eller internationellt?

8 st

- **EuroMAB**, i Tyskland, Elbe River Landscape 3-7 juni. Hanna Karvinen deltog som ungdomsdelegat (2-7 juni). Erika presenterade biosfärområdets pedagogiska verksamhet.
- NordMAB/Biosphere for Baltic Youth forum-samarbete: Skärgårdshavets presentation vid ett möte.
- SALT-nätverkets 2 tillställningar för att sprida goda exempel på pedagogisk verksamhet från biosfärområdet.
- Saaristokasvatusseminaari i Nådendal (oktober)
- MAB-LAB - projektets material om koppling mellan biosfärområden och den globala biodiversitets agendan, samt etablering av nya biosfärområden i Norden. Under hösten har man jobbat med en guide för nya biosfärområden i Norden.
- Föreläsning på Educa-mässan om biosfärområdets pedagogiska verksamhet och SALT
- SANK:s möte i Nagu
- SOS kick-off seminarium, presentation av Skärgårdshavets biosfärområde

10. Hur många utredningar eller forskningsprojekt som berör skärgården har förverkligats?
Artiklar 15st

- 1st artikel med koppling till biosfärområdet (se nedan ÅA)
- 14st artiklar vid Åbo universitet med koppling till biosfärområdet (se nedan TY)

Tabell 1. Biosfärområdeskontorets verksamhet och evenemang.
 Biosfärområdeskontoret har förverkligat, koordinerat eller haft en viktig roll i under år 2024

Tidpunkt	Vad	Bevara	Utveckla	Stödja
hela året	Hållbarhetsstigen för Pargas stad	x	x	x
hela året	Miniambassadörsprogrammet och Gäddan och gänget	x	x	x
hela året	Biosphere for Baltic - fikan och projektplanering	x	x	x
9.1	Föreläsning om biosfärområdet i Skärgårdshavets skola/Skärgårdskunskap	x		x
31.1-1.2	Supported by Nature -Kick off konferens i Blekinge	x	x	x
5.2	Presentation om jubileumsåret för Houtskärs kulturgille			x

8-9.2	Besök i Malax och Vörå tillsammans med SALT	x	x	x
27.2	Föreläsning på Educa-mässan om biosfärområdets pedagogiska verksamhet och SALT	x		x
27.2	Pargas workshop för stadens påverkanorgan - projektfokus och delaktighet			x
29.2	Program i Kyrkbackens skola			x
1-2.3	Vinterträff kick-off för jubileumsåret	x	x	x
4.3	Partnerspalaver med ÅA:s rektor	x	x	x
10.3	Presentation on jubileumsåret för Multiculti i Nagu			x
20.3	Möte med Kimitoöns rektorer om biosfärområdets pedagogiska verksamhet		x	x
20.3	SANK:s workshop om Skärgårdsprogrammet i Nagu		x	x
21.3	SALT slutseminarium i Nagu	x	x	x
10.4	Skolning för Kimitoöns pedagoger: Gäddan & gänget		x	x
19.4	Utö skola åk 3-6 på besök i Knattelabbet			x
23.4	Presentation om vår pedagogiska verksamhet för personal inom småbarnspedagogiken i Luleå (20 personer)			x
1-3.5	Pedagogisk samlarbetsresa till Vattenriket Kristianstad tillsammans med en lärare från PSG		x	x
2.5	Biosfärambassadörsträff			x
3.5	Naturbaserade lösningar för skydd av Skärgårdshavet - intressentgrupp workshop			
6.5	Skärgårdshavets skolas åk 7 - akvariefadderskola			x
8.5	Ulkosaariston koulu, alakoulu-akvariefadderskola			x

8.5	Föreläsning om biosfärområdet och hållbarhet i PSG	x	x	x
10.11.5	Kulturkrock i Skärgårdscentrum Korpoström		x	x
1-4.5	Studieresa till Vattenriket, Kristianstad		x	
6.5	Första dagen för Naturskolans nya temadag: It's about life, Kyrkbackens skola		x	
7.5	Knattelabb Pop-up för småbarnspedagogiken i Framnäs, Nagu	x	x	x
10.5-11.5	Lärkans gymnasium i Biosfärlabbet (samarbete med ÅA) och naturvård i Berghamn	x	x	x
13.5	Ungdomsseglats till Berghamn	x	x	x
16.5	Biosfärområdet i skolan föreläsning, Skärgårdshavets skola och Ulkosaariston koulu	x	x	x
16.5	Knattelabb Pop-up i Centralparken, Pargas. Samarbete med Folkhälsan.	x	x	x
17.5	Biosfärområdet i skolan föreläsning, Iniö skola	x	x	x
20.5	Biosfärområdet i skolan föreläsning, Kyrkbackens skola	x	x	x
20.5	Malms skola åk 3 i Knattelabbet	x	x	x
21.5	Malms skola åk 2 + möt en konstnär	x	x	x
23.5	Hämeenkyrö åk 8-9 i Biosfärlabbet	x	x	x
24.5	Forum för skärgårdsforskning	x		x
28.5	Biosfärområdet i skolan utflykt till Berghamn		x	
28.5	Våtmarksexkursioner åt gymnasiestuderande i Brattnäs, Pargas	x	x	x
29.5	Sarlinska skolan åk 9	x	x	x
30.5	SALT-projektet webinarium om forskningsresultat av projektet			x
3-7.6	EuroMAB-konferens i Tyskland	x	x	
10.-13.6	Konstläger i Skärgårdscentrum Korpoström, Knattelabbet deltog	x	x	x
12.6	Ungdomsseglats med Tacksamheten till Berghamn			
15.6	Sommarstart i Korpo, Knattelabbet deltog			x

15.6	Naturvaktarna i Skärgårdscentert	x		x
7-8.6	Skärgårdens miljömässa på Pargas dagarna. Biosfärområdet deltog med program. Pargas stads och biosfärområdets pris för miljögränning gick till Nystu gård i Korpo och Inikorp skydd av privat skog (Aktivistis mummot och xx).	x	x	x
17.6-11.8	Knattelabbets verksamhetsperiod	x		x
15.6	Potatisfestivalen i Nagu			x
3.-4.7	Knattelabb Pop-up, Kasnäs	x		x
9.7	Biosphere Experience Lab			
13.7	Knattelabbet pop-up Norrskata	x		x
16.7	Knattelabbet pop-up Jurmo	x		x
16.7	Biosfärmatta vävdes på Vänö			x
19.7	Knattelabbet Pop-up Verkan, Korpo	x		x
23.7	Biosphere Experience Lab			
23.-24.7	Knattelabbet pop-up Nagu gästhamn	x		x
30.7	Knattelabbet pop-up Näby, Houtskär	x		x
31.7	Knattelabbet pop-up Norrby, Iniö	x		x
16.8	Biosfärseminarium, Skärgårdscentrum			x
19.8	Föreläsning för personal inom småbarnspedagogiken i Pargas (Mångfald i Östersjön)	x	x	x
28.-29.8	Pargas svenska gymnasium i Biosfärlabbet (samarbete med ÅA) och naturvård i Berghamn	x		x
29.8	Östersjödagen: Utmaning till alla skolor att spela "Havets skattkammare"	x	x	x
30.8	Ambassadörsträff: Planering av jubileumsåret			x
2.9	Ungdomsseglat med Eugenia, Pargas stad och Kimitoöns ungdomsfullmäktige	x	x	x
3.9	Våtmarksföreläsning i PSG			x
3-6.9	Besök från Norra Karelen biosfärområde 30 personer			x

6.9	Supported by Nature, intressentgruppmöte, Långholm			
10.9	Våtmarksexkursioner åt gymnasiestuderande i Brattnäs, Pargas	x		x
10-11.9	SOS Kick-off seminarium			x
19.9	Bobarhetsprojektets inledande möte i Korpo			x
23.9	Skräbböle skola i Biosfärlabbet			x
23.9	Bobarhetsprojektets inledande möte i Iniö			x
24.9	Skogens många former i Norrskata med alla Korpo högstadie-elever.			x
25.9	Bobarhetsprojektets inledning i Houtskär			x
26.9	Supported by Nature, intressentgruppmöte, Dalsbruk			
27.9	Bobarhetsprojektets inledande möte i Nagu			x
3.10	Skärgårdshavets skolas åk 8 - akvariefadderskola			x
4.10	Bokmässa i Åbo i samarbete med Velmu och ÅA-marinbiologi		x	x
10.10	Ulkosaariston koulu, alakoulu- akvariefadderskola			x
11.10	Bobarhetsgruppen i Iniö			x
22.10	Supported by Nature, intressentgruppmöte, Sjöfax	x	x	x
24.10	Föreläsning om hållbar utveckling och biosfärområdet, Kimitoöns gymnasium			
24.10	ÅA marinbiologer i Skärgårdscentrum			
24.10	Bobarhetsgruppen i Iniö			
25.10	Biosfärpartnerskaffe			x
28.10	Skärgårdsfostran-seminarium i Nådendal, presentation av Gäddan & Gänget			
29.10	Bobarhetsgruppen i Houtskär			x
31.10	Bobarhetsarbetsgruppen i Korpo			x

1.11	Internationella biosfärdagen firades - FINMAB-forum om biosfärambassadörskap		x	x
4.11	Future Generation -webinarium			x
5.11	Bobarhetsarbetsgruppen i Nagu			x
11.11	Bobarhetsgruppen i Korpo			
12.11	Bobarhetsgruppen i Houtskär			
15.11	Forum för Skärgårdsforskning, skärgårdslitteratur			x
19.11	Bobarhetsarbetsgruppen i Nagu			x
26.11	Skärgårdshavets år -samarbetsmöte			
5.12	Bobarhetsgruppen i Iniö			x
9.12	Biosfärambassadörsträff			x
9.12	Future Generation webinarium			
10.12	Bobarhetsgruppen i Houtskär			
12.12	Bobarhetsarbetsgruppen i Nagu			x
17.12	Bobarhetsgruppen i Korpo			x

Man kan läsa mera om verksamheten i de elektroniska nyhetsbrev som finns på biosfärområdets hemsida:

[Material – Skärgårdshavets Biosfärområde \(biosfar.fi\)](#)

Synlighet i medierna:

- Artiklar i den lokala radion och ÅU
- Paradsida den 30.5 i Åbo Underrättelser som jubileumsgåva
- Artiklar och notiser om biosfärområdet regelbundet i Korpobladet, Iniöiten, Pargas NYTT
- Knattelabbet fick synlighet på YouTube, Facebook och Instagram samt i lokala medier som tex. Korpobladet.
- 139 inlägg på biosfärområdets facebook-sida (2024) (136 under år 2023)
- 974 gillare och 1 153 följare på facebooksidan 13.1.2025 (947 gillare och 1100 följare år 2023).
- 153 följare på Instagram, 29 inlägg (118 följare år 2023)
- Knattelabbets Instagram 355 följare år 2024 (325 följare 2023)
- 40 inlägg och 24 händelser på Knattelabbets Instagram år 2024 (situation 31.10)

- Östersjödagen uppmärksammades av Svenska Yle då Silva daghem på Kimitoön använde sig av Gäddan och gängets nya material [Böcker och brädspel – Kimitoöns förskolebarn bekantar sig med fiskar och Östersjön – Åboland – svenska.yle.fi](#)
- Biosfärområdet i skolan uppmärksammades med en artikel [Skärgårdsskolelever utforskar naturen och lär känna varandra på Berghamn i Nagu: "Det blir mycket gemenskap"](#)
- Tidskriften Skärgård: 1_2024 om biosfärområdet
- Artikel i Visit Pargas, Visit Kimitoön och Kasnäs turistbroschyrer
- Ledare i Pargas Kungörelser i januari
- Artikel om jubileumsåret i Korpobladet i januari och om Katja i april

3.3 Representation, arbetsgrupper

Grupper:

- SKIÅA:s akademiska råd (Katja)
- Finlands öar r.f. (Katja)
- Skärgårdscentrum Korpoström, programutskottet (Katja, Aija, Hanna och Erika)
- En arbetsgrupp som planerat nytt tema för Gäddan och gänget: Mångfald i Östersjön
- Miljöfostran-nätverket förvaltad av Valonia (Erika)
- Miljöfostran-nätverk för finlandssvenska organisationer, förvaltad av Natur och miljö (Erika)
- Varsinais-Suomen kestävyyskasvatusverkosto, möten ca 1 gång/månad
- En arbetsgrupp för att sprida våra pedagogiska modeller via SALT (Erika)
- Regional samarbetsgrupp för vårdbiotoper vid NTM-centralen - Perinnebiotooppien alueellisen yhteistyöryhmän (Katja och Jan-Erik Karlsson)
- Egentliga Finlands LUMO-samarbetsgrupp (Katja)
- Biosphere for Baltic (BFB) -nätverket (Katja, Aija, Erika och Hanna)
- Samarbetsgruppen för projektet för skötsel och användning av Skärgårdshavets område -Forststyrelsen (Katja)
- Sekretariatet för Finlands Skärgårdsdelegation- SANK (Katja)
- Åbolands Skärgårdsstiftelses styrelse (Katja)
- Styrgruppen för projektet SALT (Katja)
- Turun ammattikorkeakoulu - Vesi- ja ympäristötutkimusryhmä (Aija, via sin anställning vid Supported by Nature)

4. Partners rapport

4.1 Pargas stad

Utvecklingen i Pargas präglas starkt av att vi är en östad och del i ett UNESCO Biosfärområde. Biosfärområdet sträcker sig över kommundelarna Houtskär, Korpo, Nagu och Iniö i sin helhet, och delar av Pargas. **Biosfärområdet firade 30-årsjubileum 2024** och staden har i ett nära samarbete uppmärksammat jubileumsåret genom teman *delaktighet, samarbete och undervisning*. Staden sprider kännedom om biosfärområdet genom att det noteras aktivt i marknadsföringsmaterial som staden har producerat, bl.a. turistbroschyrer och annat material som presenterar staden. Biosfärområdet lyfts fram i Pargas stads strategi, välfärdsplan samt miljö- och klimatprogram.

Pargas stad har aktivt deltagit i samarbetet med Skärgårdsdelegationen (SANK) och framtagningen av det **nationella skärgårdsprogrammet för åren 2024 – 2027**. Programmet utgör grunden för arbetet med den kommande revideringen av skärgårdslagen år 2027, vilket har under året uppmärksamrats i förberedelserna inför stadens skärgårdsstrategi som framtas 2025 enligt de nationella föreskrifterna. Skärgårdsfrågor som speciellt berör Biosfärområdet har varit framme i stadens Skärgårdsnämnd.

Tillgänglighet är en grundläggande förutsättning för ett livskraftigt område. Tillgänglighetsaspekterna är speciellt viktigt just för invånarna vår skärgårdsstad. Inom ramen för den etablerade EVP indexen (elinvoima, pitovoima, vetovoima) avses med inre tillgänglighet tillgången till service och arbetsplatser emedan den yttre tillgängligheten syftar på nåbarhet, förbindelser och avstånd i tid. I Pargas stad betraktas tillgänglighet och tillhörighet av avgörande betydelse när man definierar livskvalitén för en ort och vill locka till sig nya invånare. Skärgårdens bobarhet och tillgänglighet har därför varit teman som under året genomgripande styrt arbetet i Pargas stad. Satsningarna görs i form av ett **Habitability projekt** i samråd med Biosfärområdet och Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi, som inleddes år 2024.

Stadens miljö- och klimatprogram (2023) och den **omfattande välfärdsplanen** (2024) beaktar Biosfärområdets aspekter och har under året implementerats i ordinarie verksamheter. Miljö- och klimatprogrammet indelas i fem helheter. De inbegriper Skärgårdshavet, naturens mångfald, trafik och förbindelser, energi, samarbete, kommunikation och utbildning. Programmets målsättningar är att Skärgårdshavets goda tillstånd för vattnen i närområdena, enligt ekologiska klassificering; koldioxidneutral trafik till 2035 för att minska utsläpp och att systematiskt frångå från oljeuppvärmning i stadens egna fastigheter. Den biologisk mångfalden stärks genom att bekämpa förluster inom biodiversitet/naturförluster (luontokato). Pargas stad har uppmärksamrats på många håll för sitt klimat- och miljöprogram samt för sin strategi, där staden förbinder sig att ta en aktiv roll i att värna om Skärgårdshavet.

Som fokusområde för för klimat- och miljöprogrammet 2024 valdes temat **biologisk mångfald**, inom vilket flera åtgärder har vidtagits, bland annat, Habitabilityprojektet eller även kallad **Bobarhetsprojektet på Pargas öar** med och projektet **Supported by Nature**, som syftar till att öka förståelsen för naturbaserade lösningar och hur de bidrar till bättre miljöförhållanden för Östersjön. Supported by Nature-projektet är ett led i det internationella samarbetet "Biosphere for Baltic" som

startade 2018 mellan biosfärområdena runt Östersjön. Målet för är att ta fram ny kunskap som kan leda till att naturbaserade lösningar blir en naturlig del i land- och havsförvaltning. Minst 17 så kallade lärplatser utvecklas runt Östersjön med särskilt fokus på multifunktionella våtmarker, kustvattenhabitat och restaurering av vattendrag.

Paraisten kaupunki liittyi Suomen ympäristökeskuksen koordinoimaan **Saaristoravinne** -hankkeeseen, jonka toteutus alkaa alkuvuodesta 2025. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 18.11.2024, että Parainen alkaa valmistella liittymistä sekä **Luontoviisaat kunnat** -verkostoon että **kunta-alan energiatehokkuussopimukseen KETS**. Paraisilla alkoi **kaksi uutta KuntaHelmi -hanketta**.

Valonian koordinoimassa Helmikunnat 3 -hankkeessa tehdään Paraisten alueella kunnostussuunnitelmia taajamapuroille. Seudullista yhteistyötä vahvistettiin muun muassa Kaarinan, Kemiönsaaren ja Naantalin kuntien kanssa yhteisesti toteutetun, luontokohteita kartoittavan kyselyn kautta, jota Valonia avusti. Naapurikuntien yhteistyö jatkuu **Saaristomeren luonnon monimuotoisuus-ohjelman** valmistelun parissa.

Korppoossa lietteen vastaanottoasema otettiin käyttöön ja **jätevedenpuhdistamo** saneerattiin. Yhteistyötä tehtiin saariston jäte- ja jätevesiasioiden parissa alueen muiden toimijoiden, kuten Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Pidä Saaristo Siistinä ry:n kanssa. Erityisesti **käymäläjätteiden** osalta on tunnistettu tarve konkreettisille ratkaisuille jo tehtyjen toimien ja ratkaisuiden lisäksi.

Sitowise Oy:ltä tilattiin **selvitys Paraisten metsien hiilinielujen nykytilasta ja kehityksestä** sekä metsien monimuotoisuudesta. Kaupungin joidenkin viheralueiden ruohonleikkuun ajankohtaa muutettiin, jotta eri aikoihin kukkivat kasvit ehtivät kukkia. Tarkoituksena on luoda parempia elinolosuhteita ja ravintoa pölyttäjille ja viestinnän avulla kannustettiin ihmisiä toimimaan samoin.

Kaupunki järjesti Energiainfotilaisuuden 29.10, johon osallistui yli 40 kuulijaa. Illan aikana nostettiin esille erilaisia lämmitys- ja energiaratkaisuja sekä jaettiin tietoa vaihtoehdoista erityisesti pientalojen omistajille. Muutenkin ilmasto- ja ympäristöviestintää nostettiin voimakkaasti esiin kaupungin sosiaalisen median kanavissa erityisesti kesäaikaan mm. Valonian koordinoimassa monimuotoisuusviestintäkampanjassa. Meren aarteet -peli lanseerattiin ja tehtiin nuorisopurjehduksia. Itämeriaihe on ollut esikoulussa ja varhaiskasvatuksessa esillä muutenkin. Yhteistyötä on tehty Kemiönsaaren kunnan kanssa ja purjehduksiin liittyen Lähitapiolan kanssa.

I stadsplaneringen beaktades Biosfärområdet bland annat i:

- Dagvattenprojekt - Pargas – i Pargasportal (projektiden förlängd till april 2025)
- Naturinventeringar i Pargas och Korpo
- Fornminnesutredning och havsärkeologisk utredning i Norrby Pargas
- Växelvekan i samtliga planeringsprojekt
- Medverkan i camping-diskussioner och centrumplanering

- Arbete på regional nivå för förbättrade förbindelser
- Smidig och snabb tillståndsberedning då det gäller undantagslov i skärgården

Kaavoituksessa kiinnitettiin erityistä huomiota ja selvitettiin **ilmastovaikutuksia** eri hankkeiden yhteydessä. Isoniitty II -hankkeessa sujuvoitettiin yksiköidenvälistä yhteistyöprosessia kaavoituksesta kunnossapitoon asti sekä laadittiin mm. Hulevesikäsikirja hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan yksityisellä tontilla. Käsikirja valmistuu talvella 2025. Vaikutusten **arviointivälineitä** on otettu käyttöön, mm. **Hiilikartta ja KILVA-työkalu**. Kesällä teetettiin **luontoinventointeja**.

Katujen yleissuunnittelun yhteydessä hulevesiteema on ollut keskeinen. Rakentamista ohjataan energiatehokkaaseen ja ilmastovaikutukset huomioivaan suuntaan. Säästötoimet sekä lämmitys- että sähköpuolella jatkuivat. **Lämmitysenergian kulutusseuranta** ei vielä ole reaaliaikaista, mutta tarkoitus on saada se automaattiluetuksi vuonna 2025. **Sähkökulutuksen seuranta** on ollut usean vuoden reaaliaikaista. Myös kaupungin omistamaan kiinteistöön asennettiin **maalämpö** (Villa Kamomilla) ja yhteen **aurinkopaneeleja** (Iniön vierasvenesatama).

Goda förbindelser är av avgörande betydelse för att hålla skärgården levande. Staden har cirka 100 öar med fast bosättning året om och dessutom finns det en mängd öar med livligt deltidsboende och besöksnäring. Pargas stads **kollektivtrafik** sköts i huvudsak i samarbete med NTM-centralen som upphandlar busstrafiken från Åbo till Pargas och vidare ut i skärgården. Staden

har betydande intern trafik, såsom egna busslinjer, skolskjutsar och anropstaxin. Stadsfullmäktige godkände på sitt möte 29.04.2024 § 35 **utredningen över den interna kollektiv- och anropstaxitrafiken**. I rapporten framgår att kombinera busstrafiken med fartygsförbindelserna är en stor utmaning som gör skärgården svårtillgänglig även för den som bor och lever i skärgårdsförhållanden. Fritidsboende och turister har det ännu svårare att få en klar bild av hur man kan ta sig fram i skärgården. Förbättrad tillgänglighet är därför av stor vikt för att få både en ökad inflyttning och för att förstärka turismen. Ett bättre serviceutbud och fler konsumenter av de tjänster som produceras gör det möjligt att leva och bo i skärgården samt att besöka den.

Skärgårdens miljömässa är från och med 2024 en del av Pargasdagarnas programhelhet. Pargasdagarna ordnades 7-8.6.2024 med miljörelaterade ämnen i fokus vid flera olika mäsständer, inklusive Pargas stads eget. Där uppmärksammades bland annat **undersökningen "Skärgårdshavets natur är fantastisk - Enkät om biologisk mångfald över kommungränserna"** där man kunde rapportera naturplatser och vara med och påverka sätt att främja biologisk mångfald i Pargasområdet. Exempel på åtgärder som görs för Skärgårdshavet belystes av NTM-centralen och Västra Finlands vattenvårdsförening. Även LSJH medverkade med information om förändringar i avfallslagen och insamling av bioavfall. Under evenemanget presenterades Skärgårdshavets program, pågående vattenskyddsprojekt i Pargasområdet samt åtgärder för att öka den biologiska mångfalden för fritidsboende och småhusinvånare.

Priset **Årets miljögarning** delas ut av Pargas stad tillsammans med Skärgårdshavets Unesco-Biosfärområde. År 2024 premierades Nystu gård och Göta och Kurt Holmbergs dödsbo för sina

engagemang för att värna om naturens mångfald. I år var temat Naturens mångfald och pristagarna valdes bland förslag, som skickats in av allmänheten. Nystu gård på Wattrast i Korpo med värdparet Thomas Johansson och Johanna Franzén, fick pris för sitt långsiktiga engagemang för naturens mångfald i skärgården. Gården har i tre generationer skött naturängar, viktiga livsmiljöer för många djur- och växtarter. Gårdens kor och får har betat på både egna marker och arrenderade marker, inom Skärgårdshavets Biosfärområde och Skärgårdshavets nationalpark.

Pargas stad stod värd för den årliga turism och pilgrimskonferensen, **IRTP konferensen** irtp.co.uk/conference/15th-annual-international-religious-tourism-and-pilgrimage-irtp-conference/conference-venue som anordnades 26-28 juni 2024 i samarbete med Pargas stad livskraft/ och turism vid Skärgårdscentrum Korpoström.

Pargas stad deltog i Håll Skärgården Ren rf:s nationella kampanj **”Magknip av plast”**. Kampanjen Magknip av plast ingår i det omfattande sjuåriga samarbetsprojektet **PlastLIFE**, som syftar till att etablera en hållbar cirkulär ekonomi i fråga om plast i Finland senast 2035. PlastLIFE-projektet får finansiering av Europeiska Unionens LIFE-program.

Staden ordnade ett **evenemang för energiinformation** 29.10 där över 40 personer deltog. Under kvällen lyftes olika värme- och energilösningar fram och information om alternativen delades, särskilt för småhusägare. **Klimat- och miljökommunikationen** lyfts fram starkt i stadens kanaler i sociala medier, särskilt under sommaren och även i samarbete med andra aktörer.

Ett **aktivt näringsliv** och välmående invånare är en förutsättning för en livskraftig stad. Speciellt turismens betydelse som näringsgren i skärgården vilket å ena sidan ger goda ekonomiska näringslivsframsikter, å andra sidan ökar det trycket på existerande infrastruktur och förbindelser som kommer att kräva både investeringar och satsningar i framtiden. För år 2024 inleddes satsningarna genom att bilda **partnerskap i det nya A’Pelago Accelerator** programmet där också Biosfärområdet är med. A’Pelago Accelerator stöder entreprenörer, forskare och nya tillväxtföretag som påverkar livskraften i skärgårdsområdet. Genom att tackla problem som berör skärgårdshavet kan man även hitta lösningar till globala utmaningar. Det grunda skärgårdshavet, som är i dåligt skick, är en tacksam plats för att hitta och undersöka lösningar som kan gynna globala behov. Acceleratorprogrammet bidrar till positiva resultat som pionjärer inom **blå ekonomi**. Under året har även företagarsamlingar hållits i Biosfärområdet med fokus på entreprenörskap och företagsamhet i skärgården.

Inom **fostran och bildning** har staden ett **aktivt samarbete med Biosfärområdet** kring framför allt hållbarhetsarbetet i skolorna. I samarbete har **Hållbarhetsstigen** utarbetats. Ett arbetshäfte för eleverna har utarbetats och delas ut årligen till nya elever samt en handledning för lärarna. En nätsida har utvecklats. **Skolorna besöker också skärgårdscentret Korpoström** regelbundet och Biosfärområdets **knattelabb**. **Biosfärstigen i Korpo** används av småbarnspedagogiken och skolorna. **Konceptet Gäddan och gänget** fortgår i samarbetet mellan Biosfärområde och stadens småbarnspedagogik.

Projekt i Biosfärområdet

Ungdomar för en hållbar framtid	1.1.2023-31.12.2025	Biosfär
Understöd för att anställa en handledare till flyktingarbetet	1.5.2023-30.6.2025	Välfärd
Bobarhet	1.4.2024-31.12.2025	Biosfär
CATTB	1.1.2024-30.6.2026	Turismen
Tilapäisen suojelun tuki	30.10.2024-30.6.2026	Välfärd
Skärgårdshavet 2025	1.1.2025-31.12.2025	Biosfär
ERASMUS PSG 2023 (2023-1-FI01-KA121-SCH-000118271)	1.6.2023-31.5.2025	Svenskspråkig utbildning
Digital lärande kultur (41/333/2023)	15.6.2023-31.12.2025	Svenskspråkig utbildning /småbarnsped
VOIMA		
PSG lär för livet	20.12.2023-30.6.2025	Svenskspråkig utbildning
Oppiva ja osaava lukiolainen	15.5.2024-31.12.2025	Finskspråkig utbildning
Saariston nuoret liikkeelle	01.08.2024 – 30.06.2025	Finskspråkig utbildning
SKAPA 2	1.1.2024-30.6.2026	Kultur och fritid
Finlandsmodellen 2024-2025	1.8.2024-31.7.2025	Kultur och fritid
Erasmus+ Ungdom2024	1.6.2024-30.7.2025	Kultur och fritid
Ungdomsarbete i skolan	1.8.2024-31.7.2025	Ungdom
Paraisten kalkkivaikutteiset paahdeympäristöt: hoito, kunnostus ja uuselinympäristöt	31.01.2024 - 31.10.2025	Miljö

Pargas stad medverkar i projektet **"Next Level"** som hjälper små och medelstora företag att möta förändrade situationer i verksamheten samt att utveckla funktioner, tjänster och produkter på ett ansvarsfullt och koldioxid neutralt sätt. Detta förverkligas genom hållbar utveckling som metod för att företagen ska nå hållbar tillväxt. För Åbolands del är det centrala temat i projektet logistik. I skärgården gör långa resor och utmanande förbindelser att logistikens andel av regionens utsläpp är stor och klimatpåverkan betydande. I projektet försöker man därför att hitta lösningar för hur utsläppen skulle kunna minskas genom effektivisering av logistiken och samarbete mellan företagen. Den centrala åtgärden i projektet för Åbolands del blir därför ett experiment: koldioxid snåla transportkedjor och logistiklösningar i skärgården.

4.2 Kimitoön

Klimatarbetet är en central del av kommunens strategi och Kimitoöns kommuns miljöprogram hör till ett av de främsta stödprogrammen till strategin. Kimitoöns strategi beaktar miljön och klimatet som naturliga och viktiga tyngdpunktsområden i kommunens verksamhet. Arbete med att ta i bruk klimatvaktens enligt kommunens klimatprogram inleddes under 2023 och lanserades under 2024. Kimitoöns kommun har, inom ramen för regeringens Skärgårdshavsprogram, blivit utvald som ett av tre pilotområden i Finland under 2024 vilket öppnar upp nya samarbetsmöjligheter. Det här projektet är en del av en större satsning för att förbättra tillståndet i Skärgårdshavet och minska utsläpp av näringsämnen som belastar vattendragen och havet.

I den kommunala organisationen upprätthålls en skärgårdsnämnd som bevakar specifikt skärgården, vilken sammanfaller med biosfärområdet för Kimitoöns del.

Biosfärområdets pedagogiska modeller har tagits i bruk inom småbarnspedagogiken och skolorna för att stärka känslan av tillhörighet och stolthet över sin närmiljö och förståelse för vad biosfärområdet är. Näringslivet i skärgården påverkas dels av samhällsplaneringen, som styrs med olika nivåer av planer. En revision av en omfattande strandgeneralplan för skärgården är under arbete.

Förbindelserna i skärgården befrämjar kommunen genom att hålla en regelbunden kontakt med NTM-centralen, som administrerar trafiken. Under 2024 färdigställdes en ny förbindelsebåtsbrygga i Dalsbruk. Detta är en knutpunkt för Kimitoöns östra skärgård.

Kommunen faciliterar även en aktiv dialog mellan NTM-centralen och lokala företagare, invånare och beslutsfattare genom återkommande trafikseminarier i anslutning till skärgårdsnämnden.

Kimitoöns kommun har även flertal projekt som berör biosfärområdet.

Projektet Skärgårdshavets pilotområde – Kimitoöns kommun har, inom ramen för regeringens Skärgårdshavsprogram, blivit utvald som ett av tre pilotområden i Finland. Det här projektet är en del av en större satsning för att förbättra tillståndet i Skärgårdshavet och minska utsläpp av näringsämnen som belastar vattendragen och havet.

Projektet Vintervass till nytta – I projektet utreds och testas processen med att utföra slätter av vintervass på olika håll på Kimitoön. Om man lyckas med att tillvarata vass under olika tider av året kan man erhålla miljömässig nytta med att minska tillförseln av näringsämnen i kretsloppet utan att göra för stor skada på det lokala djurlivet (främst fåglar, insekter och fiskar).

Projektet TUFF – I TUFF-projektet vill vi tillvarata de möjligheter digitaliseringen och artificiell intelligens bidrar med i frågan om att kommunicera och informera. Hållbarhet och digitalisering går hand i hand då det gäller utveckling av skärgårdsturismen.

Projektet NextLevel – Projektet Next Level – sikte på resilient och hållbar tillväxt är ett företagsdrivet initiativ som stöder Egentliga Finlands företags förmåga att förutse och anpassa sig till förändringar i sin verksamhetsmiljö. För skärgårdsområdet handlar de gemensamma utmaningarna ofta om logistik. Transport av varor och människor kräver mycket resurser, särskilt på landsbygden och i skärgården, där avstånden är långa.

Projektet We make transition! – Towards sustainable and resilient societies through empowered civil society and collaborative innovation ger kommunen en plattform för att tillsammans med föreningar och kommuninvånare diskutera lösningar på olika utmaningar inom ekologisk och social hållbarhet. Vi skapar en arena där olika människor kan få sin röst hörd, komma samman och samarbeta samt en möjlighet för orterna och deras civila aktörer att bygga upp ett hållbarhetsarbete enligt sina egna preferenser. Samtidigt ökar vi förståelsen för det civila samhällets värde och roll när det gäller att skapa hållbar välfärd.

Kännedom om biosfärområdet

Biosfärområdet noteras aktivt i marknadsföringsmaterial som kommunen har producerat, bl.a. turistbroschyren och annat material som presenterar kommunen.

4.3 Åbo Akademi

Aktiv växelverkan mellan pågående forskningsprojekt i Skärgårdscentrum Korpoström och Knattelabbet samt konstsamarbete via Pro Artibus konstnårsresidens.

Forskning, utbildning och kommunikation med samhället som stöder en hållbar utveckling av skärgården

- Spetsforskningsenheten Center för Hållbar Havsvetenskap (Centre for Sustainable Ocean Science, SOS) startades i januari 2024 med finansiering från Stiftelsen för Åbo Akademi. Centrets målsättning är att identifiera och analysera marina biodiversitetsrelaterade lömska problem (wicked problems) och deras lösningar som stöder hållbarhetsövergången i samhället, med fokus på Skärgårdshavet och havsområdena kring Åland.

Det inter-/transdisciplinärt arbetet inom SOS omfattar miljö- och marinbiologi, kemi, industriell förvaltning, statsvetenskaper, juridik och konst. Centret arbetar med specifika fallstudier av lömska problem i Skärgårdshavet, såsom att minska avrinning från jordbruk och utveckling av havsbaserade vindkraftsparker. SOS kommer även att analysera förutsättningarna för en helhetssyn på marin förvaltning och reglering. Dessutom vill SOS bidra till ett paradigmskifte för havsforskning genom att utveckla metoder för tvärvetenskapligt kunskapsskapande och samarbete mellan konst och vetenskap. Arbetet leds av direktör Anna Törnroos-Remes och vice direktör Nina Tynkkynen. SOS har ett nära samarbete med forskningsprofilen Havet, Centret för livslångt lärande (CLL) och Skärgårdsinstitutet vid ÅA samt med Skärgårdshavets biosfärområde. År 2024 deltog centrets forskare i biosfärområdes Vinterträff och bidrog till planeringen av programmet för Skärgårdshavets år 2025. Katja Bonnevier presenterade biosfärområdet vid SOS kick-off-evenemang i september.

- SIÅA vidareutvecklar konceptet bobarhet/habitability. Nya projekt planeras och SIÅA fungerar också som samlande länk för de externa bobarhetsprojekt som görs i olika skärgårdsområden i Finland. Bobarhetsverktyget är i främsta hand riktad till mindre skärgårds- och ösamhällen samt kopplar till alla aspekter av hållbar utveckling och Agenda 2030.
- SIÅA:s projekt Habitability – för livskraftiga och bobara skärgårds- och vattenområden avslutades 2024. Vid sidan om att sprida bobarhetskonceptet har projektet även arbetat för att skapa ett nationellt nätverk för skärgårds- och vattenområden. SIÅA deltog i uppstarten av fortsättningen av ett nytt skärgårds- och

insjönätverk finansierat av den nationella skärgårdsdelegationen (SANK) under hösten.

- SIÅA:s projekt SALT, Skärgård och landsbygd i samverkan, om barn och ungas känsla för sin hemort, nära kopplat till hållbar utveckling, avslutades i juni. Skärgårdshavets biosfärområde har varit en viktig samarbetspartner.
- SIÅA medverkar i profilområde Havets nya forskningscenter Hållbar havsforskning som startade i början av året och höll kickoff i september.
- Cecilia Lundberg från SIÅA fungerade som bihandledare för fil.stud. Lina Wilsons graduavhandling om bobarhet från ämnet Hållbar utveckling vid Helsingfors universitet.

Synlighet och utåtriktad verksamhet

- SOS ordnade ett kick-off-evenemang i Åbo den 10–11 september och bjöd in Katja Bonnevier för att hålla en presentation om biosfärområdet. Evenemanget var öppet för alla intresserade av havsforskning och samlade en publik på cirka 100 personer.
- SOS ställde upp på Åbo bokmässan den 4–6 oktober i Åbo Akademis utställningsmonter, där representerades marina forskning vid ÅA samt biosfärområdet och NTM-centralen.
- I slutet av 2024 lanserade SOS en Project Booster -utlysning, som beviljade finansiering för fyra småskaliga projekt som ska genomföras under 2025. Projekten kommer att omfatta såväl vetenskaplig forskning som skol- och konstverksamhet i Skärgårdshavsområdet.
- Forskningsprofilen Havet ordnade ett internt seminarium i Nådendal den 14.-15.5. På seminariet presenterade ca. 20 forskare sin forskning, varav en del hade anknytning till Skärgårdshavet, inklusive biosfärområdet.
- SOS och Havet presenterade sin verksamhet på Östersjödagen 29.8 i Åbo framför Forum Marinum. Dagen har lanserats av John Nurminens Stiftelse och evenemangen i Åbo samordnades av Östersjöutmaningen, där SOS är en partner.
- Från och med hösten anordnade SOS och Havet tillsammans månatliga havsseminarier som behandlade ett brett spektrum av havsvetenskap och hållbarhetsfrågor, inkl. havsplanering. Centret och forskningsprofilen lanserade även The Sea Hub, ett internationellt nätverk för marina forskare.
- SIÅA ordnade Forum för skärgårdsforskning i samarbete med Skärgårdshavets biosfärområde två gånger under året. I maj, 24.5, i Korpoström med tema Bobarhet och i november, 15.11, på Café Oak Tree i Nagu kring litteratur med koppling till skärgård och öar.
- SIÅA ordnade SALT:s slutseminarium för projektets pilotkommuner den 21–22.3 i Nagu och ett slutwebbinarium baserat på projektets slutsatser och policyrekommendationer den 30.5.
- SIÅA ordnade ett seminarium för deltagare från Finlands skärgårds- och vattenområden i samarbete med Finlands Öar – Suomen Saaret (FÖSS) i Åbo den 9-10.12. SIÅA ordnade en gästföreläsning den 28.2 av nesofilen – öfantasten – och författaren Anders Källgård med rubriken Varför vi älskar öar.
- SIÅA lanserade sin Öatlas den 21.8 med ett pressinfo:
<https://www.abo.fi/centret-for-livslangt-larande/finlands-oar-kartlaggs/>
- SIÅA/Tidskriften Skärgård var på plats under bokmässan i Helsingfors i oktober. Tidskriften Skärgård som ges ut av SIÅA gav år 2024 ut fyra nummer under följande teman: Livet, människan och biosfären (med anledning av SBO 30 år), Sommarvisten, Säkerhet samt Traditioner och kulturarv. I samtliga nummer ingick artiklar kopplade till Skärgårdshavet och Skärgårdshavets biosfärområde.

Markandsföringsidéer för Skärgård togs fram under hösten i samarbete med Handelshögskolan vid Åbo Akademi och kurserna Introduktion till marknadsföring och Konsumentbeteende.

-SIÅA medverkade i SBO:s träffar för biosfärambassadörer.

- Pia Prost från SIÅA deltog i Sveriges första Skärgårdsriksdag i Stockholm den 21.3.

-SIÅA bekantade sig med öforskning vid Universitet på Malta tack vare Erasmusfinansiering den 8–13.4

Publikationer

- Henriksson, Grönberg & Tynkkynen (2024), Hög diversitet i styrningen av marin biodiversitet i Finland. *Nordisk Administrativ Tidskrift* Vol. 101: 3. (<https://journals.oslomet.no/index.php/nat/article/view/5923/5086>)

4.4 Turun Yliopisto

Saaristomeren Biosfäärialueella toimivan Turun yliopiston Saaristomeren tutkimuslaitoksen toiminta keskittyy edistämään erityisesti Itämereen, Saaristomereen ja saaristoon liittyvää monitieteellistä tutkimusta ja opetusta Seilin saarella. Toiminnan keskiössä on myös meriympäristön tilan pitkäaikaisseurannat, joista lisätietoa <https://saaristomeri.utu.fi/tietoja/>

Tutkimuslaitos on osa [kansallista merentutkimuksen infrastruktuuriverkostoa \(FINMARI\)](#) sekä [Suomen yliopistojen tutkimusasemaverkostoa \(RESTAT\)](#). Tämän lisäksi tutkimuslaitos on liitännäisjäsen [AnaEE tutkimusinfrastruktuuriverkostossa](#) sekä [Suomen pitkäaikaisen ympäristötutkimuksen verkostossa \(LTER Finland\)](#). Kansainvälisesti tutkimuslaitos on osa eurooppalaista [EMBRC-ERIC infrastruktuurikonsortiota](#).

Ympäristötutkimuksen lisäksi saariston yhteiskuntien, historian ja kulttuurin tutkimuksella on pitkät perinteet tutkimuslaitoksen toiminnassa johtuen Seilin saaren historiasta.

Keskeiset tapahtumat vuonna 2024

Saaristomeren tutkimuslaitos vietti näkyvästi 60-vuotisjuhlavuottaan niin Seilissä kuin mantereellakin. 60-vuotisjuhlaseminaarin järjestettiin lokakuun 7. päivä Turussa Forum Marinumin auditoriossa. Arvovaltaisessa juhlassa puhujina olivat Saaristomeren tutkimuslaitoksen asemanjohtaja **Jari Hänninen**, kansanedustaja **Pauli Aalto-Setälä**, emeritusprofessorit **Erkki Leppäkoski** ja **Ilppo Vuorinen** sekä taidehistorioitsija **Markku Valkonen** ”Itämeri, taide ja luonto” juhlavuoden kirjahankkeesta ja kuraattori **Taru Elfving** CAA Contemporary Art Archipelagosta.

Lisäinformaatiota:

<https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/uutinen/saaristomerens-tutkimuslaitoksen-60-vuotisjuhlaseminaari-ssa-juhlittiin>

Juhlavuoden juhlistamiseksi tutkimuslaitoksen väki jalkautui esitelmöimään alustoille, joilla harvemmin vierailaan kuten kouluihin, ravintoloihin, jne. Jari Hänninen kävi luennoimassa Saaristomerestä, sen luonnosta ja siitä miten se kuuluu osana Itämereen mm. seuraavissa paikoissa:

- 21.3. Nauvon kulttuurivaikuttajat (Oak Tree Café, teematorstai)
- 2.5. Biosfäärilähettiläiden etätapaaminen (Webinaari)
- 4.6. Eduskunta (Ympäristö- ja Maa-, ja metsätalousvaliokunnat, Pikkuparlamentti)
- 26.4. Liedon Lukio & koulu (Lieto)
- 13.11. Turun kalatutkijoiden tapaaminen (LUKE)
- 14.11. Arkipelagia-Seura (Forum Marinum)
- 29.8. Itämeripäivä (Paraisten kirjasto)

Lisäksi tutkimuslaitoksen vierailijoille, kurssilaisille, osallistujille ja yhteistyökumppaneille esitelmöitiin erinäisten tapahtumien tiimoilta laitoksen toimintaa Seilin saarella toistuvan säännöllisesti kenttäkauden mittaan.

Saaristomerens tutkimuslaitoksen 60-vuotisjuhlaan liittyy **Tiedon ääriellä- näyttely** Seilin päärakennuksessa kesällä 2024. Näyttelyssä koottiin yhteen taideteoksia, jotka ovat syntyneet taiteen ja tieteen vuoropuhelussa Saaristomerens tutkimuslaitoksella Seilissä. Näyttely tarjosi Seilin matkailijoille konkreettisen mahdollisuuden kurkistaa saaren historiaan, tutkimukseen sekä tieteen ja taiteen väliseen yhteistyöhön. Näyttelyssä oli esillä teoksia taiteilijoilta FoAM Earth (Maja Kuzmanovic ja Nik Gaffney), Fraud (Audrey Samson ja Francisco Gallardo), Kalle Hamm ja Band of Weeds, Matterlurgy (Helena Hunter ja Mark Peter Wright), Lotta Petronella ja Arja Renell.

Turun yliopistosäätiö ja Turun yliopiston Biodiversiteettiyksikkö järjestivät 22.-25. elokuuta **Seilin tiede- ja kulttuuripäivät**. Neljän päivän aikana käytiin keskustelua mm. elinvoimaisesta saaristosta ja Saaristomerens tilasta, jossa alustajina olivat Turun yliopiston biodiversiteettiyksikön tutkijoita. Monitieteellisten päivien aikana pureuduttiin myös lääketieteen historiaan, vihreän siirtymän mahdollisuuksista saaristossa ja merellä. Lisäksi kuultiin kolmen suomalaisen yrityksen edustajien näkemyksiä vihreästä siirtymästä ja sen tarjoamista liiketoimintamahdollisuuksista. Välillä piipahdettiin Afrikassa, mutta palattiin Turun yliopiston humanistisen tiedekunnan tutkijoiden johdattelmina takaisin Seiliin ja sairauksien kulttuurihistoriaan.

Seilin Saaristomeren tutkimuslaitoksella järjestettiin 4.–5.9.2024 **Itämeri-opintoretki** Lounais-Suomen lukio-opettajille. Pilottikokeilussa heitä opastettiin ja kannustettiin omatoimiseen Itämeri-kurssin toteuttamiseen. Toiveena on, että yhä useampi opettaja toisi oppilaansa tutustumaan ainutlaatuisen saareen. Koulutuksen vetäjinä olivat biologian opettajat Nina Brander TSYKin lukiosta ja Kristiina Tarkiainen Kaarinan lukiosta. Yhteistyössä oli mukana myös erikoistutkija Katja Mäkinen Turun yliopiston Saaristomeren tutkimuslaitoksesta.

Koulutusyhteistyön tuloksena syntyi keväällä 2024 [Turun lukiolaisten kehittämä lisätyn todellisuuden mobiilisovellus laajeni Seiliin](#), jonne valmistui yhteistyössä Turun yliopiston maantieteen ja geologian laitoksen kanssa uusi AR-luontopolku.

Syksyllä saatiin Ritva-Liisa Hirvikallion **testamenttilahjoitus**, mikä vahvistaa merkittävästi Turun Yliopistosäätiön Seili-rahastoa, jolla tuetaan Itämereen ja saaristoon liittyvää tutkimusta, koulutusta ja vaikuttamista. Lisätietoa Turun Yliopistosäätiön [Ajankohtaisista](#)

Turun yliopiston edustaja Biosfäärialueen ohjausryhmän vaihtui vuonna 2024. Aiempi varaedustaja Leena Erälinna nimettiin varsinaiseksi edustajaksi ohjausryhmään. Aiempi varsinaisen jäsen Jari Hänninen valittiin varaedustajaksi. Turun yliopisto on edistänyt vuonna 2024 Saaristomeren Biosfäärialueen keskeisiä tavoitteita useammalla Biosfäärialueen teemalla.

Tutkimus

Edelleen vuoden 2024 aikana on edistetty Turun yliopiston strategiaan liittyvä meri- ja merenkulun tutkimusta osana **Luonnon monimuotoisuuden temaattista kokonaisuutta**. Meri- ja merenkulun tutkimuksen tematiikat koostuvat meri- ja rannikkoalueiden sekä saariston ja merenkulun ympäristötutkimuksen ohella laivaliikenteen ja satamatoimintojen sekä lainsäädännön ja kulttuurin tutkimuksesta eli tavoitteet ovat varsin yhteneviä Biosfäärialueen tavoitteiden kanssa. Kummankin yliopiston temaattisia kokonaisuuksia edustaa yhteinen johtoryhmä, jonka jäsenenä Biodiversiteettiyksikön puolesta toimii Hänninen.

Silakan lisääntymistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä on tutkittu ja seurattu Saaristomerellä 1980-luvun alusta lähtien. Kuluva vuosi on 40. vuosi, kun tutkijat keräävät silakkanäytteitä sisäsaariston kutupaikoille pystytetyistä silakkarysistä. Tänä vuonna saatiin ensimmäistä kertaa video silakan kudusta Airistolla. Vuotta juhliittiin Seilissä yleisölle tarkoitettussa Silakkapäivässä elokuussa (ks. alla)

- **2.12.** Marjut Rajasilta kertoi silakkatutkimuksesta [TEKS meeting](#):ssa Turussa.
- **6.10.** Katja Mäkinen [Baltic herring Silakkasoutu event in Helsinki](#).
- **10.9.** Katja Mäkinen esitteli viimeisimpiä tutkimustuloksia silakkatutkimuksista [Vesiviljelyn ympäristösuojelun neuvottelupäivät](#) tapahtumassa Turussa.

- **8.8. Yleisölle tarkoitettu Silakkapäivä**– tapahtuma Seilissä. [See the program for details.](#)
- **11.4.** Yleisöluento silakasta Turun kaupungin pääkirjastossa osana Biodiversitettisyksikön luentoserjaa.
- **Helmikuussa** Ryhmävierailu Ruotsin Maatalousyliopistossa (Swedish University of Agricultural Sciences, SLU) Öregrundissa, Ruotsissa.

Lisää tietoa silakkatutkimuksen kotisivuilta: <https://sites.utu.fi/herringproject/>

Tutkimuslaitoksella tehdään myös **mikro- ja nanomuovitutkimusta**. Yliopistolla on nanomuovilaboratorio, jossa tutkitaan nanomuovien esiintyvyyttä vesistöissä, erityisesti Saaristomerellä. Lisäksi tarkastellaan nanomuovien levinneisyyttä globaalina ilmiönä keräämällä vesinäytteitä myös valtameristä. Nanomuovilaboratorio on osa Turun biodiversiteettisyksikköä ja Saaristomeren tutkimuslaitos Seiliä. Yliopiston kampuksella laboratorio sijaitsee Aurumin kuudennessa kerroksessa Aerobiologian laboratorion tiloissa. Nanomuovitutkimuksesta lisää: <https://sites.utu.fi/nanoplastic/>

Turun yliopiston **puutiaistutkimuksessa** selvitetään puutiaisten ja niiden levittämien taudinaiheuttajien esiintymistä Suomessa, myös Seilin saarella. Eri alojen tutkijat ovat kartoittaneet muun muassa punkkien levinneisyyttä, elinoloja ja niiden levittämiä taudinaiheuttajia, esiintymistä isäntäeläimissä sekä puutiaisissa elävää loislajia. Tutkimusta tehdään yhteistyössä Biologian laitoksen ekologian osaston, Eläinmuseon sekä Lääketieteellisen mikrobiologian ja immunologian kanssa. Puutiaistutkimuksesta: <https://sites.utu.fi/puutiaiset/>

BIODIFUL-tutkimushanke yhdistää ihmis- ja luonnontieteet ja tutkii luonnon monimuotoisuutta kunnioittavaa johtajuutta yhteiskunnan, organisaatioiden sekä yksilöiden näkökulmista. Hankkeen tavoite on luoda systeminen, yhteiskunnallinen muutos yhteistyöverkoston kanssa. Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama hanke sai tiedon jatkorahoituksesta seuraavalle kolmelle vuodelle ja jatkaa toimintaa myös Biosfäralueella. Lisätietoa hankkeesta: <https://biodiful.fi/tutkimushanke/>

Opetus

Tutkimuslaitoksen kesäisestä toiminnasta merkittävimmän osan muodostavat yliopistolliseen perus- ja jatko-opetukseen liittyvät kurssit. Paitsi että tutkimuslaitos toimii kurssipaikka kaikille yliopiston tiedekunnille, järjestää laitos säännöllisesti myös itse kursseja, esimerkkeinä Murtovesikurssit Biologian laitokselle, Itämerikurssin Livia Ammattiopistolle ja Aalto yliopistolle sekä meribiologian kursseja useammalle lähialueen lukioille (mm. TSYK, Kaarinan lukio, Novida, Loimaan lukio, Merilukio, jne.).

Ajoittain tutkimuslaitos järjestää erityiskursseja, josta esimerkkeinä toimivat mm. silakan iänmääritys- sekä Itämeren eläinplanktonin tunnistuskurssikurssit. Vuosittain laitoksen henkilökunta toimii myös luennoitsijoina mm. Maantieteen- ja geologian laitokselle, Biologian laitokselle sekä Åbo Akademielle.

Vuosien varrella opetusta Seilissä ovat järjestäneet useat Turun yliopiston laitokset ja koulutusohjelmat, esimerkiksi biologian, ympäristönsuojelun sekä maantieteen ja geologian laitokset, terveyden biotieteiden koulutusohjelma, Informaatioteknologia, Baltic Sea Region Studies-ohjelma ja Avoin yliopisto.

Tutkimusasema tarjoaa opiskelijoille myös mahdollisuuksia työharjoitteluun ja opinnäytetöiden tekemiseen.

Julkaisut vuodelta 2024

Turun yliopisto tuotti kaikkiaan Saaristomeren luontoon (ja kulttuuriperintöön) liittyvää julkaisua tieteellisissä julkaisusarjoissa, sanomalehdissä sekä sekalaisissa painettavissa että sähköisissä medioissa. Sosiaalisessa mediassa oli esillä kymmeniä Saaristomereen ja sen luontoon liittyviä postauksia sekä tutkimuslaitokselta että Biodiversiteettiyksiköstä.

Tärkeimmät tieteelliset julkaisut:

Merentutkimus

- Hänninen, J. & Sahlstén, J. 2024. Re-evaluation of Padre Secchi's visual method for modern oceanography. - [Frontiers in Marine Science 11: 1400397. doi: 10.3389/fmars.2024.1400397.](#)
- Martinek, I. & Hernández, J.S. 2024. Helminth fauna of the black goby *Gobius niger* L. (Gobiiformes: Gobiidae) from the Finnish Archipelago, Baltic Sea: Molecular and morphological data. - [Current Research in Parasitology & Vector-Borne Diseases 5: 100169. doi:10.1016/j.crvbd.2023.100169.](#)
- Rousi, H., Fält-Nardmann, J., Niemelä, P & Hänninen J. 2024. Changes in Atlantic climatic regulation mechanisms that underlie mesozooplankton biomass loss in the northern Baltic Sea. - [Heliyon 10\(10\): 10.1016/j.heliyon.2024.e31268.](#)

Puutiastutkimus:

- Alale, T.Y., *et al.* 2024: Public knowledge and awareness of tick-borne pathogens and diseases: A cross-sectional study in Ghana. – [Current Research in Parasitology & Vector-Borne Diseases 6: 100228.](#)

- Alale, T.Y. *et al.* 2024: Genomic signatures of hybridization between *Ixodes ricinus* and *Ixodes persulcatus* in natural populations. – [Ecology and Evolution 14: e11415.](#)
- Sormunen, J.J. *et al.* 2024: Blood meal analysis reveals sources of tick-borne pathogens and differences in host utilization of juvenile *Ixodes ricinus* across urban and sylvatic habitats. – [Zoonoses and Public Health 71: 442–450.](#)

Nanomuovitutkimus

- Julkaisu 2024: *Expanding sample volume for microscopical detection of nanoplastics*”. [doi: 10.1016/j.marenvres.2024.106806.](#)

Silakkatutkimus

- Rajasilta, M. & Mäkinen, K. 2024. Growth trends in Baltic herring juveniles: insights from otolith analysis over four decades. *Submitted.*
- Limburg, K.E., Heimbrand, Y., Hüssy, K., Blass, M., Thomas, J., Mäkinen, K., Næraa, T. 2024. The Forgotten Element: Why Do We Ignore Calcium in Otolith Studies? *Submitted.*

Muut julkaisut:

- Elfving, T, 2024. Residency as Fieldwork. In book: Residencies Reflected 2024 (ed. Kokko, I.) Mousse Publishing in collaboration with Kone Foundation/Saari Residence. Contrappunto, Milan, Italy. ISBN 9788867496310. https://koneensaatio.fi/wp-content/uploads/2024/06/Residencies_Reflected_2024_web.pdf
- Elfving, T, 2024. Undisciplining Art & Ecology. In book: Worlding Ecologies. Art, Science & Activism towards Climate Justice (Eds. Lekkerkerk, J.N. & Burgering, E, Valiz & RADIUS Centre for Contemporary Art & Ecology, 2024. <https://contemporaryartarchipelago.org/publication/undisciplining-art-and-ecology/>
- Elfving, T, 2024. Curating in a Changing Climate: Situated, Mediated, Dependent. In book: Why Exhibit? vol. 2 - On Curating Photography (Eds. Rastenberger, A.-K. & Sikking, I. Fw:Books & The Academy of Fine Arts, University of the Arts Helsinki, 2024.
- Elfving, T, 2024. Can we think with a place without it having imprinted us? FRAUD (Audrey Samson & Francisco Gallardo) interview. Koneen säätiö / Saaren kartano, 2024. <https://koneensaatio.fi/en/stories/can-we-think-with-a-place-without-it-having-imprinted-us/>

Hamm, K. 2024. Uusi Pangaia - Kasvimatkoja Seilin saarelle. E-kirja, CAA Contemporary Art Archipelago, 2024.
https://contemporaryartarchipelago.org/hallinta/wp-content/uploads/2024/06/Uusi_Pangaia-Kasvi_matkoja_Seilin_saarelle.pdf

1.

4.5 Forststyrelsen (2023)

Natur- och landskapsvård

Forststyrelsen är dragare av ett stort EU-projekt; "Kustens Life" (Life 17 NAT/FI000544). Projektet som pågår under tiden 1.8.2018 - 31.3.2025, har en budget på 8,7 milj. euro. Dess syfte är att förbättra tillståndet för 41 Natura 2000 områden genom istandsättning och skötsel av kärnområden. Av områdena ligger 7 inom Skärgårdshavets biosfärområde innefattande totalt ett trettiotal öar från Dragfjärd till Iniö.

På projektområdena gör man biotopinventeringar, artinventeringar, arkeologiska inventeringar, skötselplaner samt utför praktiska restaureringsåtgärder. Naturtypsinventeringar görs såväl på land som under vattnet. Skötselplaner görs upp för alla 7 områdena inom Biosfärområdets gränser. Områdena utgör såväl gamla betesmarker (vårdbiotoper) som sandstränder (åsholmar) och ytterskärgårdens små öar där man bekämpar invasiva arter samt utför fågelinventeringar.

Till projektet hör även markanskaffning på totalt 7 holmar inom Biosfärområdet. Denna del av projektet ansvarar Egentliga Finlands NTM-central för.

Vuonna 2023 kunnostustöitä tehtiin yli kymmenellä saarella. Saarilla mm. kunnostettiin perinneympäristöjä ja isoapollon ja pikkuapollon elinympäristöjä sekä hoidettiin paahdelajeja. Jungfruskärissä viikon talkooleirillä kunnostettiin ja hoidettiin WWF:n kanssa yhteistyössä perinneympäristöjä. Sundholmossa järjestettiin lyhyt WWF-leiri, jossa poltettiin edellisvuoden perinneympäristön kunnostuksessa syntyneitä raivaustähteitä.

Biodiversesea Life IP

Biodiversesea LIFE IP (2021–2029) är det största samarbetsprojektet i Finland med syfte att skydda naturens mångfald i Östersjön. I projektet, som koordineras av Forststyrelsen naturtjänster, är Miljöministeriet, Finlands miljöcentral, Naturresursinstitutet, Ålands landskapsregering, Åbo yrkeshögskola, Åbo Akademi, Geologiska forskningscentralen och Baltic Sea Action Group. Projektets huvudmålsättning är att stärka skyddet av den marina naturen och främja hållbart nyttjande av havskustområdena.

Under år 2023 tillsammans med volontärer samlade man skräp som sköljts upp av havet i nationalparkens södra delar samt sökte lämpliga platser för plantering av ålgräs. Därtill utvecklades en LAC-mätare (Limits of Acceptable Change) för den marina miljön. På Sandö användes satellitbilder för att kartlägga användningstrycket och man undersökte hur användningstrycket påverkar de marina naturvärdena. Samtidigt bedömdes användningstrycket på stranden; hur besökarna på ön påverkar floran i den känsliga strandmiljön. Detta arbete fortsätter år 2024.

Utvecklingsprogrammet för ansvarsfull turism 2023-2030

Under år 2023 utarbetades en plan för ansvarsfull turism i Skärgårdshavet. Den förväntas slutföras under våren 2024. Arbetet fokuserade på Skärgårdshavets nationalpark och andra områden som förvaltas av staten i Skärgårdshavet. Under arbetets gång hördes både kommunernas och områdets företagens åsikter. I praktiken omfattar turismen i Skärgårdshavet en bredare helhet och utvecklingen av turismen kräver samarbete mellan de centrala aktörerna i området.

Målet för Örö fästningsö var att främja turism året-runt. För att stärka sommarsäsongen och sprida säsongen riktades särskild uppmärksamhet mot Jungfruskär, Björkö, Bodö, Berghamn och Sjalö. Kapellholmen utanför Nötö anses vara en potentiell framtida destination. För att stödja paddlingsturismen är målet att erbjuda fler övernattningställen i nationalparken. Campingplatser kan också utökas på vissa öar i samband med skötsel och planering av användningen.

Övrigt

Under året fortsatte Forststyrelsen uppdaterande av Skötsel-och dispositionsplanen för Skärgårdshavets nationalpark. Den förra uppdateringen fastställdes år 2000. Den nya uppdaterade planen kommer, förutom av nationalparken att omfatta alla enligt naturskyddslagen fredade områdena inom Biosfärområdet, såväl stats- som privatägda och både land och vattenområden.

Planen tar ställning till hur de olika områdena kommer att kunna nyttjas och skötas under den följande perioden inom ramen för fredningsbestämmelserna och utförda naturinventeringar. En arbetsgrupp inom Forststyrelsen gör upp planen som i utkastform kommer att presenteras för ett bredare forum och också gå på utlåtanderunda till alla intressenter innan den fastställs av miljöministeriet. Också Biosfärområdet kommer att involveras i processen. Avsikten är att planen skall vara klar inom år 2024.

4.6 Varsinais-Suomen liitto

Saaristomeri-ohjelman tavoitteena on vähentää Saaristomeren valuma-alueen ravinnekuormitusta kestäväille tasolle vuoteen 2027 mennessä.

Saaristomeren tilan parantaminen kuuluu Varsinais-Suomen liiton kärkitavoitteisiin. Liitto edistää Saaristomeren tilan parantamista yhdessä mm. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja kuntien kanssa.

Varsinais-Suomessa maakunnallinen saariston kehittäjä ja edunvalvoja on maakuntahallituksen alainen saaristotoimikunta. Varsinais-Suomen liittoon kuuluva Valonia on keskeinen ympäristön ja kestävän kehityksen toimija maakunnassa, joka pyrkii toiminnallaan ja hankkeilla edistämään myös saaristoalueen ympäristötyötä. Valonia on käynnistänyt liiton osalta Saaristomeriohjelman toimeenpanon. Kuntien ja hanketoimijoiden kanssa valmistui Valonian tuella useita hakemuksia valtion Saaristomeriohjelman avustushakuun.

Ympäristöministeriön johdolla uusittiin Suomen rannikkostrategia ja Varsinais-Suomen liitto osallistui työhön aktiivisesti maan ja meren monimuotoisen vuorovaikutuksen korostamiseen tuossa prosessissa sekä merialuesuunnittelussa tunnistettujen asioiden syventämiseen rannikkoalueilla ja saaristossa.

Merialuesuunnittelu

Suomen merialuesuunnitelma valmistui loppuvuodesta 2020. Merialuesuunnittelun uuden kierroksen valmistelua jatkettu kansainvälisissä hankkeissa sekä kansallisen koordinaation ja yhteistyön kautta. Merialuesuunnittelun uusi kierros käynnistyi virallisesti alkuvuodesta 2024. Merialueisiin kohdistuvat monet paineet ja uhat ovat nostaneet merialuesuunnittelun erityisen huomion kohteeksi. Varsinais-Suomen liitto toimii merialuesuunnittelun yhteistyön koordinaatioliitona.

Varsinais-Suomen liitto on pyrkinyt edistämään Saaristomeren tilaan liittyviä toimenpiteitä ja hankkeita sekä tehnyt edunvalvontaa ja ollut aktiivinen saaristoa koskevissa asioissa. Varsinais-Suomen liitto pyrkii toiminnassaan nostamaan esille Biosfäärialueen kulttuuriarvoja ja luomaan matkailuelinkeinojen kehittymiselle lisämahdollisuuksia.

Maakuntastrategia 2040+

Varsinais-Suomen maakuntastrategian toteutustyö ja kumppanuustoiminta jatkui vuonna 2024, jolloin vietettiin kumppanuustyön 10-vuotisjuhlavuotta.

Saariston elinvoima ja biodiversiteetti ovat sekä maakuntastrategian tavoitteiden että toimenpiteiden keskiössä. Esimerkkeinä tavoitteet 3: "Itämeren alueen ympäristö- ja ilmastokestävin maatalous puolittaa ravinnevalumat ja parantaa Saaristomeren tilan tyydyttävästä hyvään" sekä 18: "Maakunnan kehittäminen tapahtuu luonnon kanssa sopusoinnussa ja sen arvot huomioiden. Luonnon monimuotoisuuden tukeminen nähdään välttämättömyytenä ja sitä tuetaan myös digitalisaation ja ennakoinnin keinoin."

Maakuntasuunnitelman sisältämä aluerakenteen visio perustuu ihmisen ja luonnon tasapainolle. Sini- ja viherrakenteen vaaliminen kaikessa toiminnassa on lähtökohtana ilmastomuutoksen hillitsemiselle, siihen varautumiselle ja sopeutumiselle sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle. Luonnon monimuotoisuus ja sen lajikirjo ovat Varsinais-Suomessa erityisen rikkaat koko maan näkökulmasta katsottuna. Rakentamisen aiheuttamat muutokset ympäristössä tapahtuvat suunnitelmallisesti, maakunnan erityispiirteet ja -arvot tunnistaen. Meriympäristön hyvä tila, toimiva kaupungin ja maaseudun vuorovaikutus mahdollistavat myös kulttuuriset erityispiirteet ja huomioivat matkailu- ja virkistyspalvelut. Hyvin hoidettu luontoympäristö ja virkistysalueet tarjoavat keskeiset edellytykset arjen virkistykseen ja vetovoimaiseen elinympäristöön.

Maakuntakaavoitus ja muu toiminta

Keväällä 2023 valmistuneessa maakuntakaavan ajantasaisuuden arvioinnissa tarkasteltiin

teemakohtaisesti seuraavan maakuntakaavakierroksen päivitys- ja selvitystarpeita. Loppuvuodesta valmistui maakunnallisen viherrakenneselvitystyön kokonaisuus, jossa tarkastellaan maakunnan

luonto- ja virkistysarvoja keskittyen erilaisiin elinympäristöihin, niiden suojelutarpeisiin sekä

ekologiseen tilaan ja sen parantamisen mahdollisuuksiin. Maakuntavaltuusto päätti kokouksessaan kesällä 2024 käynnistää Varsinais-Suomen maakuntakaavan tarkistuksen. Maakuntakaava tullaan päivittämään vaihemaakuntakaavoina. Ensimmäisen vaiheen päivityksessä keskitytään puhtaan energian ja vesiensuojelun teemoihin.

Saariston saavutettavuutta on käsitelty Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman

seurannassa ja ajantasaisuuden arvioinnissa. ELY-keskuksen vetämänä valmistui suuren rengastien kehittämissuunnitelma.

Lounaistiedossa on Lounais-Suomea koskevia tilastoja, avointa dataa, karttoja sekä ajankohtaista tietoa alueen kehityksestä, joita voidaan hyödyntää biosfäärialueen toiminnassa.

Varsinais-Suomen liiton saaristotoimikunta tekee jatkuvaa työtä saariston kehittämisen ja

elinolosuhteiden eteen. Saariston elinvoimaa turvataan aluekehityslainsäädännön puitteissa sekä

liikenteen että elinkeinoelämän näkökulmasta ja käytössä on lukuisia kansallisia ja EU-tason

rahoitusvälineitä. Liitolla on edustus saaristoasiain neuvottelukunnan (SANK) sihteeristössä ja

saaristolain päivitystyöryhmässä. Varsinais-Suomen liitto harjoittaa lisäksi tehokasta edunvalvontatyötä saariston kehittämistyön hyväksi.

Valonia jatkoi aktiivista toimintaa mm. Saaristomeren vesien tilaan ja ilmastotoimiin liittyen sekä aiemmin mainitun Saaristomeriohjelman toimeenpanon edistämiseksi. Valoniassa aloitti vuoden 2024 keväällä uusi saaristomerityön asiantuntija tätä työtä varten. Hankkeissa on toteutettu elinympäristöjen kunnostusta, koulutuksia, infotilaisuuksia ja kuntia on tuettu niiden ilmasto- ja luontotyössä.

4.7 Varsinais-Suomen ELY-keskus

Toiminta vuonna 2024 biosfäärialueen tavoitteiden edistämiseksi ja toteuttamiseksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus vastaa Saaristomeren biosfäärialueen hoidosta ja koordinaatiosta ja edistää biosfäärialueen tavoitteita monin tavoin tehtävissään. Vuonna 2024 Varsinais-Suomen ELY-keskus on edistänyt ja rahoittanut monia biosfäärialueellakin toimivia hankkeita ja toimenpiteitä, jotka edistävät biosfäärialueen vesien- ja merenhoitoa ja luontoarvoja, maaseudun elinkeinoja ja ympäristönhoitoa sekä kalataloutta.

Luonnon- ja kulttuuriperintö

Metsähallituksen vetämä Saaristomeren perinnebiotooppeihin ja paahdealueisiin keskittyvä RannikkoLIFE-hanke saatiin VARELY:n osalta päätökseen. Suunnitellut maanostot sekä suojelualueiden perustamiset oli hehtaaritavoitteiden osalta saatu täyteen jo vuonna 2022. Suojelun toteuttamista eli maanostoa luonnonsuojelun tarpeisiin ja yksityisten suojelualueiden perustamista tehtiin Saaristomerellä yhteensä 338 ha. Paraisten Dömmanskärillä 280 ha vesi- ja maa-alueita liitettiin osaksi Saaristomeren kansallispuistoa. Myös Bodöllä liitettiin uusia alueita osaksi kansallispuistoa.

Helmi-ohjelman perinnebiotooppiteemassa kunnostuksia jatkettiin Iniön ja Houtskarın saaristossa, jossa hoitotoimenpiteet ovat olleet umpeenkasvaneiden niittyjen raivaus- ja niittotöitä. Myös vanhoja laidunmaita kunnostettiin kuluneena vuonna Paraisilla. Inventointia ja hoidon suunnittelua uusilla kohteilla jatkettiin.

Tiedottamista Velmu-ohjelmasta ja rannikkovesiemme vedenalaisesta luonnosta on jatkettu. Velmu-ohjelma ja Saaristomeren Biosfäärialue tuottivat yhteistyössä ympäristökasvatukseen sopivaa materiaalia (mm. Meren aarteet -lautapeli ja tehtävivihko osana *Gäddan och Gänget* kasvatusteemaa), jotka kannustavat lapsia tutustumaan vedenalaiseen luonnon monimuotoisuuteen. Materiaaleja on jaettu Biosfäärialueen kouluihin ja kirjastoihin.

ELY-keskus myönsi edellisen vuoden tapaan saariston ympäristönhoitoavustuksia luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristöä vaaliviin hankkeisiin.

Elinvoimainen saaristo/Kiertotalous ja Saaristomeri

ELY-keskus vastaa saaristoliikenteestä, mm. biosfäärialueen liikennepalveluista useilla maantielautta- ja yhteysalusreiteillä. Maantielautta- ja yhteysalusliikennettä kehitetään entistä ympäristöystävällisemmäksi ja pyritään liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Toimintamalleja pyritään kehittämään siten, että toteutettavat liikennesuoritteet vastaavat mahdollisimman hyvin ja tehokkaasti muuttuviin kuljetustarpeisiin. Yhteysalusliikenteessä on vakiinnutettu vuoropuhelua Metsähallituksen kanssa, jotta esimerkiksi Saaristomeren kansallispuistoon liittyvät tarpeet tulevat huomioiduksi resurssien kohdentamisessa. Kansalaisten mahdollisuutta päästä nauttimaan kansallispuiston ja siten myös biosfäärialueen luonnosta ilman omaa venettä pidetään myös ELY-keskuksen puolella tärkeänä.

Yhteysalusliikenteen kehittäminen jatkui vuonna 2024 ja uusien, 15 vuoden liikennöintisopimusten kilpailutus tullaan käynnistämään vuoden 2025 aikana. Nykyistä pidemmät sopimukset tulevat mahdollistamaan siirtymän vähäpäästöisten käyttövoimien käyttöönoton yhteysalusliikenteessä.

Saariston rengasteiden yhteysalusten liikennöintikautta on asteittain pidennetty viime vuosina ja vuodelle 2025 liikennöintikautta on pidennetty niin, että saariston rengastiellä ja pieni rengastie on auki 9.5 - 14.9.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen koordinoiman [KIPSI-hankkeen](#) tavoitteena on levittää Saaristomeren valuma-alueen pelloille kipsiä 50 000 hehtaarille vuosien 2020–2024 aikana, mikä vähentää valuma-alueelta Saaristomereen tulevaa fosfori- ja kiintoainekuormitusta merkittävästi. Vuoden 2024 loppuun mennessä kipsiä oli levitetty kaikkiaan noin 27 000 hehtaarin alueelle, josta noin 330 ha sijaitsi biosfäärialueella. Hankkeen yhteydessä tiedotetaan ja neuvotaan viljelijöitä myös muista maatalousalueilla tehtävistä vesiensuojelutoimista, jotka ovat edelleen hyvin tärkeitä kipsikäsittelystä huolimatta.

Saaristomeri-ohjelman tavoitteena on vähentää Saaristomeren valuma-alueen hajakuormitusta. Saaristomeri-ohjelman keskeisiä teemoja ovat maataloustuilla rahoitettavat ympäristötoimet, maanparannusaineet, kiertotalous, vesien kunnostushankkeet, yritys yhteistyö ja vesien tilan parantamisen neuvonta. Vuonna 2024 Kemiönsaaren kunnan alue nimettiin Paimionjoen ja Aurajoen valuma-alueiden ohella Saaristomeri-ohjelman pilottialueiksi. Pilottialueuetyötä koordinoi Kemiönsaarella Kemiönsaaren kunta, ja kunnalle on palkattu koordinaattori. Pilottialueilla tehdään laajasti yhteistyötä paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa. Pilottialueille kohdennetaan intensiivisesti maatalouden ja metsätalouden vesiensuojelutoimenpiteitä muun muassa hanketoiminnan ja tiedotuksen avulla. Vuoden 2024 ja 2025 aikana Kemiönsaareen laaditaan valuma-aluesuunnitelma sekä tarkempia toimenpidesuunnitelmia muutamille osavaluma-alueille. Suunnitelmat määrittelevät keskeisimmät ravinnekuormitusta vähentävät toimenpiteet. Tämän lisäksi alueella tullaan käynnistämään erilaisia hankkeita ja alueen maanomistajien kanssa keskustellaan mahdollisuuksista vähentää ravinnehuuhtoumia maa- ja metsätalousalueilta.

Pilottialueuetyön lisäksi vuoden 2024 aikana käynnistyi biokaasuntuotannolle suunnattu kiertotaloustuki sekä edistettiin teknologianeutraalia kiertotaloustukea, joka eteni komissiolle notifioitavaksi 2024.

Lisäksi ELY-keskus on ollut mukana YM:n ja MMM:n kanssa valmistelemassa vaikuttavuusperusteisen tuen pilottia, jota on tarkoituksena pilotoida osana Saaristomeri-ohjelman toimintaa. Lisäksi on pyritty tuomaan seuraavan CAP-ohjelman valmisteluun Saaristomeren tilaan vaikuttavia ehdotuksia yhdessä maakunnan edunvalvonnan ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

4.8 Västeräng/Charlotta Björklöf

Västeräng år 2024 har varit en gård i omvandling. Det traditionella jordbruksjobben varvas mer och mer med turism. Fåren betade flertalet holmar runt om i skärgården, men också några holmbeten har fallit bort. Alla ställen där jag sagt upp betandet, har ägarna till områdena hittat nya får som betar. Till våren planeras som vanligt lamm, men antalet djurarter ökar och det planeras också killingar, kaninungar, kycklingar och eventuellt minigrisar är på kommande.

Sommaren 2024 har glampingen dragit igång mer, och besökare från tex. Pargas, Tavastehus och Florida hittade till glampingen. Under sommarens gång märkte jag flera små detaljer som jag behöver förbättra och ändra till nästa år, vad gäller lätt tillgänglig information. De som besöker gården, som glampinggäster eller som cafe-besökare var allt som oftast väldigt nyfikna på den här holmen, men också väldigt nyfikna och intresserade av livet överlag i skärgården, Skärgårdshavets biosfärområde var för många helt obekant, men alla var väldigt intresserade. Gården öppnade också ett sommarcafe och hade flera tema-söndagar med mycket helt nya besökare.

År 2024 var också året då glampingens servicehus färdigställdes. Det hann bli sena hösten innan huset var färdigt, så säsong 2024 gick de inte att använda, men en stor milstolpe är nu nådd och många nya möjligheter som öppnar sej.

Servicehuset kommer i första hand att finnas till för glampingens gäster, men huset fungerar även om man om vår och höst vill ta emot lägerskolor, eller ta emot dags-grupper till gården. Med sina 5 tält kan det bekvämt övernatta 10 vuxna och 10 barn, och för tex. lägerskolegrupper finns möjlighet att inkvartera ca 20-25 pers.

I skrivande stund är planeringen av temasöndagar i full gång. Servicehuset får sina detaljer och sista inredningen på plats. Lammen har börjat komma. Hemsidan uppdateras och allt tyder på att det blir en innehållsrik sommar.

4.9 Åbolands naturskola

Naturskoldagar

Åbolands naturskolas naturskollärare åker runt i regionen och våra naturskoldagar med uteundervisning arrangeras i skolornas och daghemmens närmiljöer, eller i ett annat naturområde dit gruppen som deltar tar sig med transport. Naturskolläraren har med sig allt material som behövs och har hand om undervisningen som är praktisk och läroplansbaserad. Naturskoldagen är 2–4 h lång och en skolklass eller daghemsgrupp deltar åt gången.

År 2024 arrangerade Åbolands naturskola 169 naturskoldagar för skolklasser och daghemsgrupper. I naturskoldagarna deltog 1981 barn och 252 vuxna, varav 740 barn deltog i vår läsårsverksamhet med fyra naturskoldagar under läsåret. Resten av barnen deltog i en enskild naturskoldag. Av naturskoldagarna arrangerades totalt 107 i Skärgårdshavets biosfärområdes samarbetskommun Pargas och av dessa 32 stycken inom själva biosfärområdet. Naturskolan fick inga bokningar från skolorna och daghemmen på Kimitoön under året.

Läsårsverksamheten riktar sig till förskolan och åk 5–6 och grupperna som deltog kom huvudsakligen från Pargas i och med naturskolans samarbetsavtal med staden. Läsåret 2023–24 var räven Raze tema för förskolornas läsårsverksamhet. Vi fick följa med rävens år, samtidigt som naturen blev lärmiljö för rörelse, sagolekar och kluriga uppdrag. Läsåret 2024–25 får förskolorna träffa berguven Bubo som leker med olika vetenskapsgrenar: zoologi, geologi, botanik och paleontologi. Skolklasserna i åk 5–6 fick arbeta med naturundersökningar, spel och uppdrag kring teman som skog, hav, friluftsliv, klimatförändring och energi. Ett nytt tema våren 2024 var temat *It's about life*. Temat utarbetades i samarbete mellan Åbolands naturskola och Skärgårdshavets biosfärområde och handlade om biosfärområdet. Vi arrangerade sju naturskoldagar med det nya temat.

Utöver läsårsverksamheten har naturskolan arrangerat enskilda naturskoldagar för daghem, förskola och åk 1–6 med varierande teman. Natur och Miljös fyra naturskolor satsade på Östersjön som tema under året och flera av de enskilda naturskoldagarna hölls på stränder. Av de enskilda naturskoldagarna arrangerades flest i Åbo, men flera också i Pargas och S:t Karins. Under år 2024 har Åbolands naturskola också som tidigare skött den svenska undervisningen vid Åbo stads Runsala naturskola för åk 2–4 i Åbo.

Naturskoldagar med svenskundervisning för finska skolklasser, Svenska i naturen, har fortsättningsvis varit populära i bl.a. Åbo, Somero, Björneborg och Salo. I verksamheten deltog 488 elever.

Fritidsverksamhet

Utöver naturskoldagar har naturskolan under året också arrangerat fyra familjeutflykter bl.a. en småkrypssafari i strandvattnet på Lillholmen i Pargas tillsammans med Pargas naturskyddsförening och en utflykt med tvåspråkighet som tema på Ölmos strand tillsammans med Kimitoöns natur och Kulturfondens Hallå Två-bidrag.

Samarbete med biosfärområdet

Åbolands naturskola har under året i samarbete med Skärgårdshavets biosfärområde slutfört ett samarbetsprojekt med två målsättningar. Dels tog vi fram det nya temat It's about life och genomförde naturskoldagar med det temat längs Westerholmstigen i Nagu och Biosfärstigen i Korpo. Därtill var vi beredda att ordna naturskoldagar med It's about life i Dalsbruk och på Björkholm. Vi marknadsförde temat till skolor i Pargas, Kimitoön och Åbo. De skolklasser som deltog var från Pargas. En skolklass från Åbo visade intresse men konstaterade att det blev för lång resa till biosfärområdet. It's about life handlar om biosfärområdet och om balans: balans mellan människan och naturen samt inre balans. Den här naturskoldagen kan fungera både som en enskild naturskoldag eller som en del av våra läsårspaket med fyra naturskoldagar under läsåret.

Den andra delen av vårt samarbetsprojekt med biosfärområdet handlade om att producera undervisningstips som publicerades på Pargas stads hållbarhetsstigs webbsida i augusti 2024. Hållbarhetsstigen riktar sig till lärare som undervisar i åk 1–6.

Naturskolan och biosfärområdet presenterade också gemensamt vår verksamhet under Skärgårdshavets jubileumsvintertäff i mars 2024 och på Pargasdagarna i juni 2024. Åbolands naturskola presenterade sin verksamhet och temat It's about life för gäster från Norra Karelen biosfärområde i september 2024.

Personal, kontor, ekonomi

Åbolands naturskola drivs av Natur och Miljö rf. som har fyra naturskolor i Svenskfinland. År 2024 hade naturskolan två naturskollärare: Emilia Nordling och Maija Kaunismaa. Natur och Miljös ledande miljöpedagog Jonas Heikkilä arbetar vid Åbolands naturskolas kontor och fungerar också ibland som naturskollärare i regionen. Vårt kontor och förråd finns i Pargas. För att ta oss ut till skolor och daghem använder vi oss av naturskolans eldrivna paketbil samt privata bilar. Vår verksamhets finansieras till en del av besöksavgifter från kommunerna, men till största delen av bidrag från privata fonder och stiftelser. Vi klarar i dag inte av att möta den efterfrågan på naturskoltjänster som finns i regionen p.g.a. för liten finansiering.

4.10 Skärgårdscentrum Korpoström

Skärgårdscentrum Korpoström Skärgårdscentrums roll inom biosfärområdet är att vara ett besökscenter som i sin kommunikation för ut biosfärområdets budskap genom utställningar, Knattelabbets uppdrag och all den övriga verksamheten i huset. Verksamhetsåret 2024 Sedan Biosfärskontoret flyttade in under Skärgårdscentrums tak våren 2022, har vårt samarbete stigit till en ny nivå. Under 2024 blev samarbetet ännu mera intensivt eftersom Biosfärområdets jubileumsår valdes till tema för centrets kulturprogram. I samband med jubileumsåret producerades det en utställning om biosfärområden som blir en bestående del av Skärgårdscentrum. Planen är att målmedvetet utveckla samarbetet så att vi i framtiden kunde bli ett mera officiellt besökscenter för Skärgårdshavets Unesco biosfärområde. Programhelheten under 2024 innefattade en informativ utställning om vårt eget samt andra biosfärområden i världen, ett

community-art-projekt inledd av lokala konstnärer, ett platsspecifikt konstverk av residenskonstnären Ninni Wager och dessutom öppnades den stora utställningshallen för alla tänkbara uppträdanden, föreläsningar och korta utställningar för aktörer med anknytning till Skärgårdshavet. En kurator anlätades redan under 2023 för att planera och koordinera det varierande programmet under högsäsongen. Kulturproducenten Bosse Mellberg valdes till uppdraget. Skärgårdscentrum firade jubileumsåret genom att öppna sina dörrar för alla gemensamma ageranden för en hållbar framtid i en levande skärgård. Idén var att visa den stora bredd av kultur, traditioner och kunskap, som behövs för att stärka en harmoni mellan människa och natur och bygga ett hållbart samhälle. Utställning om Biosfärområden Under jubileumsåret vill vi öppna upp vad ett Unescobiosfärområde egentligen är och placera oss på kartan bland de dryga 700 biosfärområden som finns i världen idag. Åbolands unika skärgård kan titulera sig som Unescobiosfärområde tillsammans med öar som Hawaii, Galápagos och Menorca. Alla på uppdrag av Unesco bidrar med lokala lösningar för globala utmaningar. Utställningen om vårt eget biosfärområde, som permanent får pryda väggen utanför utställningshallen, innehåller både information via text och bilder. I det lilla utställningsrummet fick besökaren bekanta sig med det globala nätverket av biosfärområden: en glob som illustrerar det globala nätverket installerades vid ingången till utställningshallen, och bidrag och hälsningar från nio andra biosfärområden visades som en del av utställningen. Vi vill visualisera det fantastiska med att var en del av ett globalt nätverk av unika platser som alla skapar sina egna hållbara lösningar för utmaningar vi delar globalt. Samtidigt ser vi det som viktigt att öka kännedomen om vad ett biosfärområde är och vad just Skärgårdshavets biosfärområde handlar om. Vi bjuder in folk att beskriva vad en harmoni mellan människa och natur kan betyda just i den här skärgården och fira med oss genom att synliggöra allt det fina som skärgården står för. Vi firar! Utställningshallen öppnas upp under sommaren 2024 Under högsäsongen fylldes den stora utställningshallen av varierande kulturprogram. Publiken fick njuta av allt från spelmansmusik och punkkonsert till filmfestivaler och föreläsningar. En del av programmet arrangerades i samarbete med Korpo Kulturgille och Hembyggsföreningen. Community-art-projektet Människor vid hav För Skärgårdscentrum är det viktigt att kunna sysselsätta konstnärer och Biosfärområdet eftersträvar delaktighet i sin verksamhet. Till vår glädje beviljade Centret för konstfrämjandet 75 000 euro för förverkligandet av ett community artprojekt i samband med jubileumsåret. Projektet Människor vid hav - berättelser från vår samtid involverade lokalbefolkningen och konstnärer bosatta i skärgården. De konstnärliga ledare för projektet är scenkonstpedagogen Lotta Virtanen och danskonstnären ElinMaria Sydänvirta. Båda är bosatta i Korpo. Projektets olika delar skapas i nära samverkan av skärgårdsbor och vill skildra vardagen och den mångfald av människor som bor här. Projektet bygger på skärgårdsbornas berättelser om sin vardag och förverkligas i deltagande verkstäder. Slutprodukterna för projektet blev en dockteater/ett interaktivt dockspel, kamishibai-teater, en ljudinstallation samt en dokumentär dansfilm och ställdes ut i Auditoriet på Skärgårdscentrum Korpoström. Arbetsgruppen vill genom utställningens olika element väcka nyfikenhet, samhörighet, deltagande och en omsorg för skärgårdens livskraftiga vardag. I kortfilmen sätts människans intima samspel med naturen i fokus genom visuella och suggestiva detaljer i bild, rörelse och ljud. Filmen lyfter fram det unika i en människas personliga relation till en plats i en av världens mest unika biosfärområden. Filmen skapades i en tvärkonstnärlig och intim process med dans, foto och ljud. Berättandet sker främst genom kroppens uttryck; kroppsspråk och rörelse belyser människans relation till en plats i fördjupad och nyanserat perspektiv. Fokus är på den visuella helheten av bild, ljud och kroppen sammanflätas till ett gemensamt narrativ. Dokumentärfilmskaparen Rabbe Sandström och ljudkonstnären Charles Quevillon kopplades med i filmprojektet för att nå en professionell standard i produktionen. Jubileumsfirandet präglas av samarbete med olika aktörer och fick sitt startskott 1.3.2024 när Skärgårdshavets biosfärområdes Vinterträff ordnades i Skärgårdscentrum. I samband med Vinterträffen

öppnades infoutställningen om biosfärområdet. I maj ordnades kulturfestivalen Kulturkrock i Korpoström av Korpo Kulturgille och under festivalen öppnades community-art-utställningen Människor vid hav. Dansfilmen som produceras i samband med projektet fick sin premiär i juli. Salen var fullsatt och efter filmvisningen ordnades en paneldiskussion. Konkreta målsättningar som uppnåts Hållbarhet och samarbeten - Vi har utvecklat biosfärprodukter, aktiviteter som Biosphere Experience Labb och andra produkter av hållbar turism i samarbete med andra biosfärpartners, som Melonta-akademia och Moving heart. - Skärgårdscentrum Korpoström hade fortsättningsvis den internationella miljöcertifieringen Blue Flag. - Skärgårdscentrum satsade fortsättningsvis mycket på energisnålhet genom justeringar och optimeringar av ventilation- och uppvärmningssystem och identifiering av olika problem. Varmvattenberedaren flyttades från verkstadsbyggnaden till hamnbyggnaden för att spara på uppvärmningskostnader för varmvattnet. Utebelysningen ändrades till energisnåla ledljus. - Pro Artibus residenskonstnär Valter Kuni fick prova på Knattelabbets koncept och utrustning under sin vistelse och dessutom kunde också få konkret information och tips av personalen gällande natur- och andra biosfärrelaterade frågor. - Skärgårdens natur är känslig och logistiken utmanande, därför har Skärgårdscentrum en viktig roll som en plattform och mötesplats i området. Centret förmedlar kunskap både in till och ut från skärgården och erbjuder utrymmen för kulturverksamhet, både för skapandet och uppvisandet. Allt som sker hos oss har en stark lokal anknytning, vi jobbar för att kunna erbjuda arbetsmöjligheter för lokala kulturutövare. Vi vill sysselsätta och skapa en hållbarare arbetskultur för konstnärer och verkligen fungera som ett levande kulturhus. Det finns många kulturutövare som bor eller skulle vilja bo i skärgården, vi vill stödja den här utvecklingen och ett levande kulturliv också i glesbygden. Deltagande konstprojektet Människor vid hav som under 2023 – 2024 förverkligades av Skärgårdscentrum var ett viktigt steg mot en aktivare producentskap. Kännedom om biosfärområdet - I och med temaåret och utställningen om biosfärområden fick biosfärområdet mycket synlighet i Skärgårdscentret. Community-artprojektet som var kopplat till jubileumsåret gav också mycket synlighet. Konstprojektet förverkligades på flera ställen i skärgården och konstnärerna har varit aktiva i sociala medier där Biosfärområdet har aktivt synliggjorts. - Biosfärområdets och Skärgårdscentrums "Proud partner of..."-logo höll kvar sin placering i bildspelet överst på Skärgårdscentrums webbplats. - Knattelabbet producerade fortsättningsvis en mängd digitalt innehåll som tillsammans med Skärgårdscentrums egen närvaro i sociala medier nådde en större publik än enbart dem som besökte Skärgårdscentrum personligen - Knattelabbet ordnade pop-up-verksamhet på Houtskär, Verkan i Korpo, Iniö, Kasnäs och Nagu under sommaren. I samband med detta fick Skärgårdscentrum och Biosfärområdet gemensam synlighet på andra orter än Korpo. - Knattelabbet beaktades Skärgårdscentrums tema i sin verksamhet. Konstläger för barn ordnades i juni i samarbete med Knattelabbet. Konstnärerna Jessica Koivistoinen och Jan Jämsén var ledare för lägret. Lägret finansierades av Brita Maria Renlunds stiftelse och William Thurings stiftelse. - Biosfärområde-hoodies fanns till salu i shoppen på Skärgårdscentrum.

4.11 Go Archipelago

Under 2024 lanserades en uppdaterad hemsida och en handfull nya och uppdaterade paket för att försöka få igång verksamheten ordentligt efter de senaste årens oroligheter i världen. De nya resepaketen har nu större fokus på naturäventyr och både Skärgårdshavets biosfärområde och nationalpark kommer att ha en stor roll i de aktiviteter som resepaketen består av.

Under 2024 kom det nya "Upptäck biosfären"-resepaketet med tre fasta datum under sommaren. Resepaketet består av övernattnig i Skärgårdscentrum Korpoström, segling med Tacksamheten, talkoarbete på någon av nationalparkens öar med en naturguide samt gemensamma måltider. Med detta resepaket hoppas vi kunna sprida en större vetskap om området samt ge kunderna en "hand-on" upplevelse för större respekt för naturen. Tyvärr kom det inte tillräckligt med bokningar för att kunna utföra resepaketet under sommaren, men Skärgårdscentrum Korpoströms personal fick i alla fall åka med på en testresa.

Som Biosfärpartners har vi valt att fokusera på:

- Främja hållbar turism, Livskraftig skärgård/cirkulär ekonomi samt Kännedom om Biosfärområdet.

Go Archipelago säljer småskaliga resepaket för mindre grupper eller ensamresande. Vi sätter tyngdpunkt på att endast sälja resepaket utanför huvudsäsongen för att förlänga säsongen och samarbetar med olika småföretagare i skärgården. Våra målsättningar för att främja hållbar turism är att skapa nätverk genom hela skärgården och förutsättningar för en längre säsong samt mera aktiviteter för lokala och turister. Alla våra paket är en samling av tjänster från olika lokala småföretagare och våra paket Vandra i skärgården, Smaka på skärgården samt Upplev skärgården binder även ihop flera olika skärgårdsöar, likaså även olika skraddarsydd paket som vi säljer.

Målsättningarna för en livskraftig skärgård är att skapa flera arbetsplatser vilket leder till hållbar ekonomi samt ett samarbetsnätverk som kan leda till en längre säsong. Detta har vi försökt uppnå genom att hämta flera grupper och kunder till skärgården och på så vis skapa arbetsmöjligheter för lokala aktivitetsföretagare såsom båttaxi, yogainstruktörer och friluftsföretagare. Våra målsättningar för kännedom om Biosfärområdet är att skapa resepaket som ger synlighet och främjar Biosfärområdet samt att använda Biosfärområdet som en del av vår marknadsföring. Då vi blev godkända som Biosfärpartners gick vi ut med denna informationen på våra sociala medier. Vi valde även att göra inlägg om våra styrkor och målsättningar för att ge våra kunder en inblick i vad det är vi jobbar för.

Under de guidade turerna som ingår i våra resepaket sätter guiden stor vikt på att sprida kunskap om Biosfärområdet och vad det innebär för den lokala befolkningen samt naturen.

4.12 Storbåt Tacksamheten

Vuosi 2024 oli Saaristomeren Biosfäärialueen 30-vuotis juhlavuosi ja lämpimän kevään ansiosta paatti meni veteen jo huhtikuussa. Välittömästi äitienpäivän jälkeen tehtiin ensimmäinen Biosfäärialueen retki Korpoströmistä Nauvon Berghamiin, tarkoituksena kartoittaa talkoo- ennallistamistyön määrää.

Toukokuun alussa kävin metsähallituksen ja Naawa Nature:n kanssa kartoittamassa Jungfruskärin matkailumahdollisuuksia ja myöhemmin toukokuun aikana tein "Retriitti-purjehduksen" Hyypeisten majatalon (Outi) kanssa, Houtskarista sinne Jungfruskäriin, jossa luonto oli jo hienosti herännyt.

Kesäkuun alussa vein ryhmän Amerikkalaisia matkalaisia Nauvosta Berghamiin, luontopolulle ja tutustumaan Metsähallituksen pieneen museoon.

4.13 Naawa Nature Awakening

Företaget Naawa - Nature Awakening består av Naawa Nature Camp och Korpo Kajakbod samt arrangerar olika uteaktiviteter och guidade turer för mindre och större grupper. Företaget satsar stort på hållbarhet och sätter alltid naturen i första hand. Naawa har redan i två år haft certifikatet Biosphere Sustainable Tourism samt Sustainable Travel Finland och jobbar kontinuerligt för att utvecklas till att vara ett så hållbart företag som möjligt, i alla de olika kategorierna som hållbarhet innebär.

Som biosfärpartner har Naawa valt att satsa på följande:

Värna om skärgårdshavet, främja hållbar turism och att ge kännedom om biosfärområdet.

Vi värnar om skärgårdshavet genom att skänka en del av inkomsten från varje uthyrd kajak och SUP-bräda samt guidad tur till John Nurminens stiftelse. Under 2024 blev summan nästan 300€! Naawa är även stödföretag till föreningen Håll skärgården ren rf. Verksamheten på både Naawa Nature Camp och Korpo Kajakbod hålls småskalig för att skapa så lite belastning på naturen som möjligt och under kajakturer ser vi till att ta pauser endast på sådana öar som klarar av en lätt belastning eller är utsedda rastplatser, speciellt inom nationalparken. Under guidade turer och aktiviteter har vi även en ypperlig möjlighet att ge mera synlighet åt Östersjöns situation och föra diskussioner om hur vi som individer kan agera för att förbättra den.

Naawas verksamhet sprider budskapet om hållbarhetstänk och förmedlar kunskap om naturen både i sin verksamhet och marknadsföring och försöker inspirera till ett hållbarare resande och livsstil. Miljöfostran är en viktig del av verksamheten och Naawa ordnar olika läger och andra naturaktiviteter för barn och familjer. Nytt för 2024 var en självguidad familjeaktivitet där deltagarna får följa med Superhjälte Kottöra och hans vänner på ett äventyr och göra olika naturrelaterad uppgifter. Uppgifterna ger både en bättre inblick i naturkunskap men speglar även klimatförändringen och tex kalhyggens inverkan på djuren på ett lekfullt sätt.

Naawa ger kännedom om biosfärområdet under guidade kajak- eller båtturer ut till nationalparken och kan konkret visa upp bland annat kulturlandskap och den unika naturen. Information om skärgårdshavet och biosfärområdet finns tillgängligt både på Naawa Nature Camp och i Korpo Kajakbod. Under 2025 kommer Naawa att med någon aktivitet eller evenemang vara med och uppmärksamma Skärgårdshavets år. Större vikt sätts även på att försöka marknadsföra och sälja guidade turer ut till nationalparken och Biosfärområdet för smågrupper.

4.13 Archipelago Holidays

Året inleddes med olika förberedelser inför den kommande verksamhets säsongen. Det var ju trots allt biosfärområdets jubileum. I januari deltog vi i en resemässa för att informera resenärerna om Sandholm Östergårds verksamhet. I våras fick vi möjlighet att delta i ett konstevenemang i Nagu där temat var olika insekter, vilket passar oss väldigt bra med tanke på att vi vill dra vårt strå till stacken för att öka och bevara den viktiga biologiska mångfalden. Samtidigt berättade vi om nyttan med dessa små organismer för biosfärområdet. I början av sommaren planerade, organiserade och deltog vi i Nagu Potatisfestival. Här fick vi möjlighet att prata om biosfärområdet och dess viktiga roll i Skärgårdshavsregionen. Samarbete genomfördes med flera andra biosfärambassadörer och samarbetspartners. Evenemanget blev en stor succé och det var mycket folk i rörelse.

Från våren till sen höst genomfördes projektet i samarbete med Elyn Helmi-projektet. Man restaurerade gamla ängs- och betesmarker så att Nötöfåren år 2025 skulle kunna beta i dessa landskap med höga naturvärden. Förhoppningen är att ge många insekter livsutrymme och att lyfta fram vegetation som hör till kulturmiljön, från fröbanker som ligger i marken. Två entreprenörer var inblandade i byggandet av stängsel och beskärning av vegetation, med goda resultat.

Under våren och hösten har vi återigen samarbetat med jägare för att sålla bort skadliga främmande rovdjur från vårt område. Detta gör att sjöfåglar kan bygga bo bättre. Vilket redan har lönat sig när några sjöfåglar häckade på gårdsområdet 2024.

Sommaren tillbringades med att arbeta på gården och ta emot turister. Berätta för turisterna om skärgårdshavets mångsidiga och unika biotop. De fick också lära sig om biosfärområdets verksamhet och det kulturhistoriska värdet på just denna ö (gamla stengärdsgårdar, bronsåldersgrav, byggnader).

I olika medier lyfte vi fram vårt biosfärpartnerskap. Till exempel när RoskaRoope eller ÅU berättar om vår företagsverksamhet.

Vi samarbetade med WWF och ELY, när de organiserade sophämningsvolontärer i naturreservatet med många frivilliga. De kunde samla in avfall från dessa obebodda platser.

På hösten deltog vi i ett konstevenemang i Nagu. Samt information för eventet lokalt, där vi berättade om både ambassadörens och samarbetspartners verksamhet. Vi välkomnade nya ambassadörer och partneraktörer att delta i denna värdefulla aktivitet.

4.14 Saaristomeren Melonta Akatemia & Moving Heart

Toimintamme ydin: Saaristomeren Melonta Akatemia ja Moving Heart ovat vahvasti sitoutuneet kestäväen luontomatkailun edistämiseen Saaristomeren biosfäärialueella. Tarjoamme monipuolisia aktiviteetteja,

kuten merimelontaretkiä ja -koulutusta, tanssia, joogaa, mindfulnessia, Aguaharaa sekä luontoretkeä ja -retriittejä. Toimintamme perustuu vastuullisuuteen ja luonnon kunnioittamiseen kaikissa vaiheissa.

Visiomme: Haluamme luoda ympäristön, jossa luonto, taide ja hyvinvointi toimivat voimaannuttavina työkaluina, edistäen ihmisten ja yhteiskunnan hyvinvointia sekä luonnon monimuotoisuutta.

Roolimme biosfäärialueella:

- Elinvoimainen saaristo: Ylläpidämme elävää ja elinvoimaista saaristoa ympäri vuoden.
- Saaristomeren puolesta: Teemme aktiivisesti työtä puhtaan ja hyvinvoivan Saaristomeren puolesta, huomioiden luonnon kaikessa toiminnassamme ja jakaen tietoa suojelusta asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme.
- Kestävä matkailu: Toimimme kestävän matkailun edelläkävijöinä ja suunnan näyttäjinä alueella.
- Kulttuuriperintö: Vaalimme luonto- ja kulttuuriperintöä toimintamme ja arvojemme kautta.

Vuoden 2024 kohokohdat:

Biosfäärialueen juhlavuosi: Osallistuimme aktiivisesti 30-vuotisjuhlallisuuksiin, toteuttaen "Ihmiset meren äärellä" -dokumenttielokuvan ja -näyttelyn sekä niihin liittyviä työpajoja ja esityksiä. Lisäksi esittelimme melontatoimintaamme seminaarissa.

Merimelontatoiminta: Järjestimme runsaan määrän opastettuja merimelontaretkiä Saaristokeskus Korpoströmistä käsin sekä aloitimme myös merimelonnin koulutus- ja kurssitoiminnan Saaristokeskuksessa. Kesällä pidimme merimelonnin peruskurssin ja syksyllä jatkokurssin yhteistyössä Livian ammattiopiston luonto-opaskoulutuksen kanssa. Keväällä avasimme myös kajakin vuokrauspisteen yhteistyössä Saaristokeskus Korpoströmin kanssa. Jooga: Kesällä järjestimme laiturijoogaa Saaristokeskuksen rannassa ja syksyllä joogareititin Korppoossa. Meillä on myös viikoittaista joogan opetusta Korppoossa ja Nauvossa Kombi kautta vuoden ympäri. Tanssi: Syksyllä järjestimme yhteistyössä Paraisten kaupungin ja kirjastojen kanssa satutanssikiertueen, jossa tanssitimme saariston lapsia kaikilla alueen pääsaarilla. Olimme myös opettamassa tanssia saariston nuorille osana Folkhälsanin toimintaa ja Skapa hanketta. Yhteistyöverkostot: Syksyllä olimme mukana Pohjois-Karjalan Biosfäärialueen tutustumiskäynnillä ja veimme osallistujat melomaan ja Mindfull luontokävelyille tutustumaan alueeseen. Olemme myös olleet aktiivisesti mukana Visit Turku Archipelagon kumppanuusverkostossa ja siellä edustaneet saariston ääntä. Olemme mukana VTA:n Saaristo.fi esittelyvideolla, joilla kerrotaan saaristosta matkailijoille. Vaikutukset: Vuoden aikana onnistuimme lisäämään saariston elinvoimaa ja elävyyttä, edistämään kestävää matkailua ja tutustuttamaan uusia ihmisiä Saaristomereen ja biosfäärialueeseen. Vaalimme luonto- ja kulttuuriperintöä ja jaoimme tietoa alueen arvoista asiakkaillemme.

4.15 Eugenia

Pro Kimitoö-Skutan r.f. blev antagen som biosfärpartner i början av år 2024 och har det första verksamhetsåret bakom sig. Jakten Eugenias aktiva säsong är från maj till slutet av september med därmed några hektiska månader. Året började ganska genast med deltagande i Resemässan 2024 på Kimitoöns kommun, mässavdelning. Där kunde vi presentera oss första gången som en partner för mässdeltagarna,

som var många till antalet. Under seglationssäsongen har Eugenia gjort totalt 57 seglatser, fördelat på skol- och ungdomsseglatser, publika seglatser, privata charterseglatser samt företags- och föreningsseglatser. Under dessa seglatser har besättningen förmedlat biosfärområdets budskap genom information och utdelning av aktuella broschyrer till passagerarna. En del av de publika seglatserna med turister har gått till Öro, som är en del av Skärgårdshavets nationalpark och en ypperligt plats som exempel på biosfärbudet. Under säsongen har Eugenia tillfällen där vi står i olika hamnar och allmänheten kan gå ombord och besöka jakten, varvid vi berättar om vår verksamhet och förmedlar kunskap om bonde seglation samt vår roll som biosfärpartner. Alltid då Jakten Eugenia är i hamn har vi hissat Biosfär partnernes vimpel/flagga i riggen. Vi har dessutom genomfört en seglats i skärgården arrangerad av biosfärkontoret för ungdomsparlamentets deltagare från Pargas och Kimitoön. Säsongen 2025 blir ett verksamhetsår där vi fokuserar på ungdomsarbete och skolning av nya besättningsmedlemmar. Den kommande säsongen är vi tvungna att reducera antalet seglatser p.ga. saknad av tillräckliga skepparresurser.

5. Rapportering och utvärdering av verksamheten

Rapportering och utvärdering sker genom att koordinatören sammanställer en verksamhetsberättelse årligen, som sedan behandlas av styrgruppen. Till UNESCO:s sekretariat sker rapportering var tionde år, närmast som en självanalys av ens egen verksamhet. Första rapporteringen skedde år 2005 och den andra 2016. Sekretariatet kan även be om andra rapporter.